

På dybt vand?

En pilotundersøgelse af socialrådgiveres oplevelse af egne kompetencer i arbejdet med sager om seksuelle overgreb mod børn og unge

Illustration: Bob Katznelson

Masterafhandling ved Masteruddannelsen i Sexologi,
Aalborg Universitet · Maj 2025 · 100.625 enheder

Betina Gyldenkærne 20151964

Vejleder: Læge, ph.d. og professor Christian Graugaard

Indhold

Resume.....	3
Abstract	3
Initierende problem	4
Baggrund	4
Seksuelle overgreb på børn og unge, definition, omfang og konsekvenser	4
Senfølger, risikofaktorer og kontakt til socialforvaltningen	6
Hvem taler de unge med – og hvorfor ikke?	7
Hvor presserende er problemet?	8
De lovgivningsmæssige rammer	9
Struktur og terminologi i kommunernes sociale forvaltninger - og i denne opgave	10
Typisk sagsgang ved underretning om bekymring for seksuelle overgreb	10
Typisk sagsgang ved underretning om bekymring for seksuelle overgreb	12
Problemformulering.....	13
Forskningsspørgsmål.....	13
Materiale, metode, teori.....	13
Litteratursøgning.....	13
Et pilotstudie baseret på en kvalitativ interviewundersøgelse.....	14
Information og samtykke.....	14
Etiske overvejelser	15
Forforståelse	15
Interviewguider.....	15
Gennemførelse og analyse af interviews	15
Informanter	16
Primære informanter	16
Sekundære informanter	17
Resultater	18
Oplevelse af egen kompetence i børnesamtale, sagsprocedure og sagsgange.....	18
Rådgivernes bekymring for at forstyrre politiets efterforskning	20
Kontakten til barnet og barnets tryghed i samtalen	21
Rådgivernes frygt for retraumatisering af barnet	22
Sprogbrug	23
Sparring	25
Intern sparring	25

Sparring med politiet og Børnehuset	26
Uddannelse og efteruddannelse	27
Diskussion.....	30
Oplevelse af egen kompetence i børnesamtale, sagsprocedure og sagsgange.....	30
Rådgivernes bekymring for at forstyrre politiets efterforskning	33
Kontakten til barnet og barnets tryghed i samtalen	34
Rådgivernes frygt for retraumatisering af barnet	35
Sprogbrug	36
Sparring	37
Uddannelse og efteruddannelse.....	38
Opsummering og konklusion.....	41
Styrker og svagheder ved undersøgelsen.....	42
Perspektivering	42
Litteratur	44
Bilag	47
Bilag 1a	47
Bilag 1b	48
Bilag 1c	49
Bilag 2a	50
Bilag 2b	51
Bilag 2c	52
Bilag 3	53
Bilag 4	54
Bilag 5	55

Tak til Bob Katznelson for at give tilladelse til brug af forsideillustrationen

Resume

Når de sociale myndigheder får underretning om mulige seksuelle overgreb på et barn (0-17 år), skal en socialrådgiver inden for 24 timer afholde en samtale med barnet. Det kræver en række socialfaglige og psykologiske kompetencer at tale med børn om seksuelle overgreb, og spørgsmålet er, om socialrådgiverne fagligt er tilstrækkelig godt klædt på til disse samtaler. Eller om de populært sagt i større eller mindre grad føler sig på dybt vand i forbindelse med børnesamtalen.

Gennem en semistruktureret kvalitativ interviewundersøgelse af tre socialrådgivere, en medarbejder fra Børnehuset og en medarbejder fra Politiets overgrebssektion, som begge deltager i en evt. efterfølgende afhøring af barnet, søges det afdækket, om socialrådgiverne mener at have de rette kompetencer og oplever at få tilstrækkelig faglig sparring.

Interviewene viser, at socialrådgiverne oplever et stort tidspres, er usikre på procedurerne, både internt og i forhold til politiets evt. efterforskning, og at de er bekymrede for at retraumatisere barnet. De efterspørger desuden mere uddannelse og faglig sparring.

Det anbefales, at der følges op med en større undersøgelse, så man på mere sikker grund kan afklare, hvordan kvaliteten af børnesamtalerne bedst kan sikres.

Abstract

When the Danish social authorities are notified about child sexual abuse (CSA), a social worker is obligated to undertake a first CSA interview with the child within 24 hours. Interviewing a child (0-17 y) about sexual abuse requires a variety of social and psychological competencies, and it is not well understood whether Danish social workers have the necessary professional competencies to conduct the CSA interview or whether they, so to speak, feel that they are left in 'deep waters'.

Using semi-structured qualitative interviews of three social workers, as well as an interview of a member of the interview team at the regional CSA center, and a police officer from the Police Assault Section specialized in CSA investigations, the adequacy of the competencies of the social workers and the extent of their professional support were assessed.

The interviews show that the social workers feel under considerable time pressure in CSA cases; unsure about the proper procedures to follow, both internally and with respect to the potential police investigation; and that fear that they may contribute to a re-traumatization of the child. They ask for more knowledge and professional sparring.

It is recommended that a more comprehensive investigation is undertaken to improve and secure the quality of the first CSA interview.

Initierende problem

I forbindelse med mit daglige arbejde som socialrådgiver (børne- og ungerådgiver) i Familieafsnittet i en kommunal forvaltning er en af mine opgaver at vurdere og handle på underretninger om overgreb og bl.a. deltage i afhøringer med politi og børnehus i disse sager, ligesom barnet evt. skal sikres mod yderligere overgreb og eventuelle repressalier, og familien kan have behov for akut krisehjælp. Når der kommer en underretning med bekymring for overgreb, skal børne- og ungerådgiveren som hovedregel tale med barnet eller den unge om bekymringen for at kunne vurdere næste skridt, og dette skal optimalt set ske inden for 24 timer, fra underretningen er modtaget.

Når man bliver ansat i et familieafsnit, forventes det, at man håndterer de sager, der kommer ind – naturligvis med sparring fra kolleger og ledelse. Jeg oplever imidlertid, at der er bekymring og usikkerhed blandt børne- og ungerådgiverne, når underretningerne handler om seksuelle overgreb. Der kan opstå tvivl om, hvordan sagerne skal håndteres, og hvordan man kan tale med børn, familier og fagpersoner om de overgreb, der kommer underretninger om. Hvad må man spørge barnet om i forhold til indholdet af underretningen, og hvilken rækkefølge skal man handle i for ikke at ødelægge en eventuel efterforskning?

Jeg oplever desuden, at børne- og ungerådgiverne kan være bange for at retraumatisere barnet ved at tale om et overgreb, ligesom selve emnet af mange opleves som ømtåleligt. Samtidig fremgår det af undersøgelsen ”Børn og unges erfaringer med at fortælle om vold og seksuelle overgreb – en kvalitativ undersøgelse” (Henze-Pedersen & Mikuta, 2024), at børn er tilbageholdende med selv at fortælle om seksuelle overgreb, medmindre det sker i en tillidsfuld relation til en voksen, som de oplever kan tåle at høre om overgrebet og de følelser og reaktioner, det giver anledning til.

Der er altså tale om en kompleks situation: Der skal handles hurtigt, og det er vigtigt, at der bliver handlet korrekt. Der skal tages de nødvendige hensyn til barnet, familien og politiets arbejde, og børne- og ungerådgiveren føler muligvis selv ubehag ved emnet, samtidig med at det er vigtigt for barnets følelse af tillid, at han eller hun fremstår som tillidsvækkende og robust.

Det er derfor relevant at undersøge, hvordan børne- og ungerådgiverne navigerer i et vanskeligt felt, hvor deres indsats kan have afgørende indflydelse på andre menneskers livssituation. Føler de sig sikre og fagligt kompetente i udøvelsen af deres arbejde – eller føler de, at de er på dybt vand?

Baggrund

Seksuelle overgreb på børn og unge, definition, omfang og konsekvenser

De fleste danske myndigheder og fagfolk tager udgangspunkt i stort set enslydende definitioner af seksuelle overgreb på børn: At barnet inddrages i seksuelle aktiviteter, som det på grund af sin alder og sit udviklingsniveau ikke fuldt ud kan forstå og overskue konsekvenserne af, og som det derfor

ikke er i stand til at give samtykke til, eller at barnet inddrages i aktiviteter, som strider mod samfundets love og sociale tabuer (bl.a. Zeuthen 2012, s. 501; SISO, 2014, s. 6). Denne definition svarer i vidt omfang til artikel 34 i FN's Børnekonvention (Børnekonventionen, 1989).

Seksuelle overgreb på børn kan imidlertid have meget forskellig karakter. De kan være fysiske og digitale, de kan være begået af andre børn og unge eller af voksne i eller uden for familien.

I befolkningsundersøgelsen Projekt SEXUS (Frisch et al., 2019) fik respondenterne spørgsmålet: ”Har du nogensinde oplevet, at nogen med trusler, tvang eller vold har involveret dig i seksuelle handlinger, du ikke havde lyst til?” Et spørgsmål, der tager udgangspunkt i en mere snæver definition end den ovenfor beskrevne. Blandt de 15-24-årige, svarede 11 pct. af kvinderne og 2 pct. af mændene bekræftende på spørgsmålet. Blandt dem, der oplyste at have oplevet overgreb, havde 54 pct. af mændene og 34 pct. af kvinderne været ude for overgreb, inden de fyldte 15 år. Ifølge undersøgelsen har ca. 2 pct. af befolkningen under den seksuelle lavalder altså været udsat for mindst et seksuelt overgreb, der har omfattet brug af trusler, tvang eller vold (Frisch et al., 2019, s. 501–504).

Undersøgelsen ”Vold og seksuelle overgreb mod børn og unge i Danmark 2016” er baseret på en spørgeskemaundersøgelse om uønskede seksuelle hændelser blandt 2000 elever i 8. klasse. Her oplyste 12 pct., at de havde oplevet blottelser, 12 pct. at de havde oplevet uønsket berøring og 6 pct. at de havde oplevet uønsket samleje eller forsøg på samleje. Der blev ikke spurgt, hvornår hændelserne havde fundet sted (Oldrup et al., 2016, s. 107). Ved en genundersøgelse af samme datasæt er M.H. Ottosen og S. Henze-Pedersen nået frem til, at i alt 20 pct. af de unge har været udsat for mindst en uønsket seksuel hændelse (Ottosen & Henze-Pedersen, 2021, s. 29).

Ifølge Algren & Laursen (2022, s. 40) oplyser 12,4 pct. af de 16-24-årige kvinder at have oplevet seksuelle overgreb inden for det seneste år. Det samme gælder 2,5 pct af mændene (ibid., s. 42). Blandt de 16-24-årige kvinder har 1,7 pct. oplevet gennemført tvunget samleje inden for det sidste år (ibid., s. 48). Som hovedregel kommer kun de yngste i denne gruppe, nemlig de 16-18-årige, i kontakt med Familieafsnittet i tilfælde af overgreb.

Det er svært at sammenligne tallene i de tre undersøgelser. I modsætning til Projekt SEXUS spørger Oldrup et al. også til uønskede hændelser, hvor der ikke har været tale om trusler, tvang eller vold. Desuden har eleverne i 8. klasse måske en klarere erindring om krænkelse i barndommen end de ældste af aldersgruppen 15-24-årige i Projekt SEXUS, hvoraf nogle måske efterhånden er kommet mere på afstand af egne tidlige oplevelser.

Man kan tage et lignende forbehold over for tallene i Oldrup et al. (2016). Det er ikke sikkert, at de 14-15-årige i 8. klasse har et tydeligt billede af uønskede seksuelle hændelser, som har fundet sted tidligt i livet. Afstanden i tid kan i begge undersøgelser være med til at sløre billedet.

Algren & Laursen (2022) beskæftiger sig kun med overgreb, der er sket inden for det seneste år og er af den grund ikke umiddelbart sammenlignelig med de øvrige undersøgelser.

Kommunerne er forpligtede til at bruge et af de fem regionale børnehuse som led i den børnefaglige undersøgelse¹ i sager, hvor der er mistanke eller viden om, at et barn eller en ung i alderen 0-17 år har været udsat for overgreb af fysisk, psykisk eller seksuel karakter. Over for tallene i de tre ovennævnte undersøgelser står derfor det antal sager, der hvert år bliver behandlet i børnehuse, og her er der store kommunale og regionale forskelle. I 2023 lå Region Syddanmark højest med 2,6 påbegyndte børnehusforløb pr. 1.000 børn, mens Region Hovedstaden lå lavest med 1,4 børnehusforløb pr. 1.000 børn. Ud af i alt 2.147 børnehusforløb, der blev afsluttet i 2023, drejede 29 pct. (svarende til 623 sager) sig om seksuelle overgreb (Social- og Boligstyrelsen, 2024, s. 8-10).

Ifølge Danmarks Statistik var der i 2020 godt 1,5 mio. indbyggere under 18 år i Danmark. Det er altså under 0,05 pct. af alle børn og unge, der i løbet af et år gennemgår et børnehusforløb om seksuelt overgreb. Sammenholder man det med tallene fra de tre undersøgelser, er der et stort antal oplevede overgreb, der aldrig kommer til myndighedernes kendskab.

Senfølger, risikofaktorer og kontakt til socialforvaltningen

Seksuelle overgreb på børn kan kaste skygger langt ind i voksenlivet. Blandt de hyppigst forekommende senfølger efter seksuelle overgreb er posttraumatisk stressforstyrrelse (PTSD), angst, depression og personlighedsforstyrrelser. Desuden forbindes senfølger med bl.a. lavt selvværd, tvangsforestillinger, problemer med krop og seksualitet, spiseforstyrrelser, stofmisbrug, selvskadende, suicidal eller seksualiseret adfærd, forhøjet BMI og hjerteproblemer” (Social- og Boligstyrelsen, 2020).

Undersøgelser viser, at de unge, der har oplevet uønskede seksuelle hændelser, på flere områder klarer sig dårligere end deres jævnaldrende: De klarer sig bl.a. mindre godt i skolen (Oldrup et al., 2016, s. 132). Målt på SDQ-score (Strength and Difficulties Questionnaire, som Socialstyrelsen anbefaler til vurdering af børn og unges trivsel) er 11 pct. af de unge, der har oplevet uønskede seksuelle hændelser, ikke tilfredse med deres liv mod 3 pct. af de unge, der ikke har oplevet den slags hændelser. Oldrup et al. (2016) understreger i den forbindelse, at sammenhængen kan gå begge veje: Uønskede seksuelle oplevelser kan give ringere trivsel, og dårlig trivsel kan gøre unge mere udsatte for uønskede seksuelle oplevelser (ibid., s. 131).

¹ I sager om seksuelt overgreb skal kommunalbestyrelsen i henhold til Barnets lov § 20 træffe afgørelse om en børnefaglig undersøgelse, når der er grund til at antage, at der er tale om en alvorlig eller kompleks sag, herunder sager, hvor der er overvejelser om anbringelse af et barn eller en ung uden for hjemmet, eller når et barn eller en ung har været udsat for overgreb eller ved mistanke herom.

En børnefaglig undersøgelse er mere omfattende end en afdækning efter Barnets lov § 19, hvor kommunalbestyrelsen skal afdække barnets eller den unges forhold, hvis man vurderer, at der kan være behov for støttende indsatser, for at bringe barnet eller den unge i bedre trivsel.

Blandt risikofaktorer nævnes, at 42 pct. af de unge, der oplyser at have oplevet uønskede seksuelle hændelser, kun bor sammen med den ene af forældrene (evt. på skift mellem dem begge) eller uden for hjemmet. Det tilsvarende tal for andre unge er 31 pct. (ibid., s. 134). Blandt de unge, der har oplevet uønskede seksuelle hændelser, har 19 pct. været udsat for psykisk vold i hjemmet inden for de sidste 12 måneder mod 6 pct. af andre unge. Når det gælder fysisk vold er de tilsvarende tal 26 pct. mod 15 pct. (ibid., s. 136). De unge, der har oplevet uønskede seksuelle hændelser, oplyser oftere at leve i familier der ikke er så harmoniske (14 pct. mod 6 pct.) (ibid. s. 137).

Der findes ingen præcise tal for, hvor mange børn og unge, der oplever seksuelle overgreb, og dermed heller ikke nogen tal for, hvor stor en del af de børn og unge, der – måske af andre grunde – kommer i kontakt med kommunens familieafsnit, der har været udsat for overgreb. Oldrup et al. (2016) tegner imidlertid et tydeligt billede af, at unge, der har oplevet uønskede seksuelle hændelser, har ringere trivsel og oplever flere problemer i hjemmet end andre unge. Netop sådanne børn og unge kommer i sagens natur hyppigere end andre børn og unge i kontakt med Familieafsnittet.

Dertil kommer, at omkring tre ud af fire overgreb på børn og unge foretages af andre børn og unge (Oldrup et al., 2016, s. 108). De børn og unge, der muligvis har begået overgreb, har samme behov for og krav på støtte som dem, der har været udsat for overgreb, og begge parter hører til i Familieafsnittets regi. Det betyder, at der nogle tilfælde er tale om to separate kontakter til Familieafsnittet i forbindelse med et seksuelt overgreb.

Uanset hvilke undersøgelser man lægger til grund, når man vurderer antallet af overgreb, er der altså sandsynlighed for, at der blandt de børn og unge, der kommer i kontakt med Familieafsnittet, er en større andel, der har oplevet seksuelle overgreb, end der er i befolkningen som helhed.

Hvem taler de unge med – og hvorfor ikke?

Det fremgår af Projekt SEXUS, at 85 pct. de 15-24-årige, der har svaret, at de nogensinde har været udsat for seksuelle overgreb, har talt med nogen om det. Kun 10 pct. af dem, der har svaret, at de har været udsat for seksuelle overgreb, har anmeldt det til politiet.

Omkring halvdelen af de unge i Oldrup et al. (2016) oplyser, at de har oplevet en uønsket seksuel hændelse, men det er langt fra alle, der har fortalt det til nogen. *”Der er en andel af de unge, som ikke får snakket med nogen om det, de har oplevet. Og vi kan af besvarelsene se, at det bl.a. handler om skyld og skam, og om ikke at have viden om, at det faktisk er alvorligt og kan give psykiske efterslæb mange år frem”* (s. 154).

Blandt dem, der har fortalt om uønskede seksuelle hændelser med jævnaldrende, har 3 pct. talt med nogen i kommunen. Når det gælder uønskede seksuelle hændelser med voksne eller familiemedlemmer, har 21 pct. unge talt med nogen i kommunen (ibid., s. 148-152). Tallene kan

tyde på, at en del hændelser ikke er blevet betragtet som alvorlige nok til, at myndighederne skulle inddrages, men de fortæller samtidig, at Familieafsnittet kun møder toppen af isbjerget i forbindelse med børns oplevelse af uønskede seksuelle hændelser.

Dette underbygges af, at der som ovenfor nævnt er markant forskel på antallet af selvoplevede uønskede seksuelle hændelser og det antal sager, der fra kommunerne bliver sendt videre til vurdering i børnehusene.

Man kender af gode grunde ikke alvoren af de uønskede seksuelle hændelser, der ikke kommer til myndighedernes kendskab, men tallene giver anledning til at overveje, om tærsklen for at søge hjælp af nogle børn, unge og forældre opleves som uoverskueligt høj. I forbindelse med uønskede seksuelle hændelser med voksne og familiemedlemmer konkluderer Oldrup et al. (2016): *”Det ser altså ud, som om den unge opsøger støtte [hos voksne] mange forskellige steder, hvor der er mulighed for det”* (s.151). Det må derfor antages at have en betydning, om også de voksne, som børn og unge evt. af andre grunde kommer i kontakt med i Familieafsnittet, fremstår som tilgængelige for samtaler om overgreb og seksuelle emner.

I den forbindelse kan man overveje betydningen af ”tovejstabet”, et begreb, der bruges til at beskrive, hvordan seksuelle emner i sundhedssektoren forbigås som følge af usikkerhed, blufærdighed og misforstået hensyntagen fra både patient og fagperson (Møhl, Giraldis & Graugaard, 2019, s. 688).

Haldor Øvreeide gør desuden opmærksom på, at barnets kognitive udvikling har betydning for forløbet af en samtale, og at barnet i nogle tilfælde vil optræde regressivt og organisere sig på et mere barnligt niveau, end det ellers har kapacitet til (Øvreeide, 2000, s. 74). Derudover påpeger han, at *”Børn, der har været udsat for omsorgssvigt og har levet i en vedvarende situation med emotionel spænding (...) ofte vil være præget af generel og specifik informationsmangel i forhold til det, man kunne forvente på grundlag af deres alder”* (ibid., s. 75). De børn, som socialrådgiveren skal tale med ved underretninger om overgreb, kan altså på den ene side have haft oplevelser, som de på grund af deres alder og udviklingsniveau ikke fuldt ud kan forstå, og de kan på den anden side kommunikere på et niveau, der opleves som mindre end alderssvarende.

Hvor presserende er problemet?

Social- og Boligstyrelsen har taget initiativ til at nedsætte et strategisk netværk af centrale aktører² i arbejdet med at forebygge og afhjælpe vold og seksuelle overgreb mod børn. I publikationen

² Ankestyrelsen, Børne og kulturchefforeningen (BKF), Børnehusene/Fønix, Børnerådet, Børns Vilkår, Danske Gymnastik og Idrætsforeninger (DGI), Barndom uden vold, Familieretshuset, Fyns Politi, Kommunernes Landsforening (KL), Landsforeningen SPOR, Lev Uden Vold, Styrelsen for International rekruttering og Integration (SIRI), Mary Fonden, Ole Kirks Fond, Red Barnet, Rigspolitiet, Social- og Boligministeriet, Social- og Boligstyrelsen, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet (STUK), Sundhedsstyrelsen, Syddansk Universitet (SDU), Trygfonden, VIA University College, VIVE – Det Nationale Forsknings og Analysecenter for Velfærd.

”Hvorfor lykkes vi ikke bedre med at bekæmpe vold og seksuelle overgreb mod børn? – Et fælles udfordringsbillede” (Social- og Boligstyrelsen, 2025) skriver netværket:

”At tale med børn om vold og seksuelle overgreb er en svær faglig disciplin, som kræver de rette rammer og kompetencer (...) Undersøgelser peger på, at børn oplever, at børne- og ungerådgivere ikke har de nødvendige kompetencer og rammer til at skabe et tillidsfuldt rum. Børne- og ungerådgiverne giver i forlængelse heraf udtryk for, at de mangler erfaring, redskaber og kompetencer til at gennemføre den type af samtaler med børn, ligesom rammerne for samtalerne kan modarbejde rådgivernes ønske om at skabe et tillidsfuldt rum med barnet” (s.15).

Problemets alvor bliver yderligere understreget, når der videre står:

”Ofte har volden eller de seksuelle overgreb stået på i lang tid, når kommunens myndighedsafdeling bliver bekendt med, at der er mistanke om, at et barn er blevet udsat for vold eller seksuelle overgreb. Data viser, at en del af disse børn ikke modtager støttende indsatser i forlængelse af underretningen” (s. 16).

De lovgivningsmæssige rammer

Kommunernes arbejde med seksuelle overgreb mod børn og unge er reguleret i Barnets Lov (Barnets Lov, 2023). Loven forpligter bl.a. kommunalbestyrelsen til at udarbejde et beredskab for vold og seksuelle overgreb mod børn. Den indeholder bestemmelser om, at enhver, der har viden om, at et barn er udsat for overgreb, skal lave en underretning til kommunen, samt at kommunen skal foretage en børnefaglig undersøgelse, når der er grund til at antage, at et barn er udsat for vold og eller seksuelle overgreb. Loven indeholder desuden bestemmelser om kommunernes brug af de regionale børnehuse.

Ifølge Straffeloven er de følgende handlinger strafbare:

- § 210: Samleje eller andet seksuelt forhold end samleje med slægtning i nedstigende linje. Adoptionsforhold sidestilles med biologisk slægtskab. Samleje eller andet seksuelt forhold end samleje mellem søskende.
- § 216: Voldtægt.
- §§ 219, 222, 223, 225: Samleje eller andet seksuelt forhold end samleje med et barn under 15 år – dog 18 år, hvis barnet eller den unge er betroet til undervisning/opdragelse.
- §§ 224, 225: Køb af seksuelle ydelser fra personer under 18 år.
- §§ 226, 232, 234, 235: Blufærdighedskrænkelser samt optagelse, besiddelse og udbredelse af fotos.

(SISO, 2014, s. 6; Straffeloven, 2021).

Barnets ret til omsorg og tryghed fremgår af Forældreansvarsloven (Forældreansvarsloven, 2020), mens Sundhedsloven (Sundhedsloven, 2022) skal sikre den enkeltes udvikling, sundhed og trivsel samt tilstrækkelig adgang til lægelig, psykologisk og anden støtte.

Struktur og terminologi i kommunernes sociale forvaltninger- og i denne opgave

Alle kommuner har sociale myndigheder, der tager sig af sager om vold og overgreb mod børn, men det er forskelligt, hvordan forvaltningen og indsatsen er struktureret. Kommunerne bruger forskellige betegnelser i forbindelse med både struktur og ansættelsesforhold, men de personer, der har ansvar for den kommunale sagsbehandling i børne- og ungesager, kaldes i denne opgave børne- og ungerådgivere eller socialrådgivere, og deres kommunale arbejdsplads betegnes som Familieafsnittet. Uanset hvilken betegnelse, der bruges, arbejder de pågældende personer som myndighedsrådgivere i børnesager. I denne opgave bruges som hovedregel ordet ”barn”, også hvor der aldersmæssigt er tale om både børn og unge.

Børne- og ungerådgiverne har bl.a. til opgave at tage imod og handle på underretninger om børn, hvor der er mistanke om seksuelle overgreb. Det kan ske ved, at en underretning først kommer til børne- og ungerådgiverne i en modtagelse, der tager sig af den akutte vurdering og iværksætter evt. akutte initiativer for derefter at sende sagen videre til den børne- og ungerådgiver, der skal have sagen fremover. Eller det kan ske ved, at vagtfunktionen i forbindelse med underretninger fx går på omgang mellem en større gruppe børne- og ungerådgivere. Under alle omstændigheder skal kommunens sagsbehandling følge en række regler, der er fastsat i Barnets lov (Barnets lov, 2023).

Typisk sagsgang ved underretning om bekymring for seksuelle overgreb

Afhængigt af sagernes indhold og omstændigheder kan der være variationer i rækkefølgen, men sager med mistanke om overgreb følger i hovedtræk det nedenstående forløb (se Figur 1).

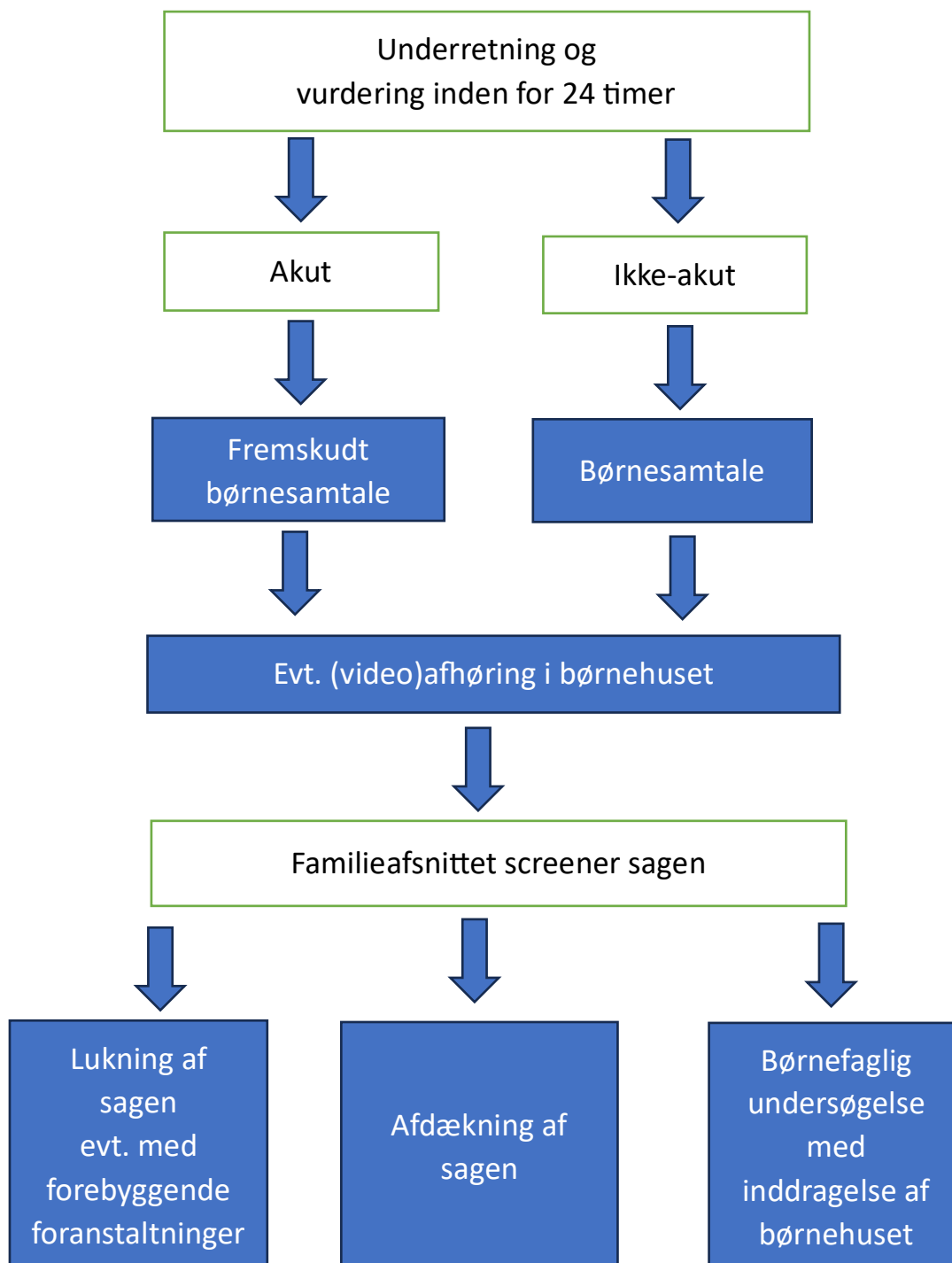
- Underretning ifølge Barnets lov § 133, stk. 1, nr. 4 eller § 134. Underretningen skal i henhold til Barnets lov § 136 være vurderet inden for 24 timer.
- Hvis underretningen omhandler bekymring for at barnet er udsat for overgreb, skal der i henhold til Barnets lov § 137, stk. 2 afholdes en samtale med barnet. Omhandler bekymringen overgreb fra forældrenes side, skal samtalen finde sted uden forældremyndighedsindehavers samtykke og viden.
- Er der efter afholdelse af børnesamtalen stadig mistanke om overgreb, anmeldes sagen til politiet, som ifølge Retsplejelovens § 745 foretager (video)afhøring af barnet i Børnehuset, som er den instans, der koordinerer forløbet af undersøgelsen i forbindelse med sager om vold og seksuelle overgreb på børn. Afhøringen foretages af ansatte i politiets

overgrebssektion, hvis opgave det er at efterforske sager om alle former for fysiske, psykiske og seksuelle overgreb begået mod børn og unge. Afhøringen sker under overværelse af Børnehusets personale, mistænktets forsvarsadvokat, barnets bistandsadvokat, politiets anklager, sagsbehandler fra politiet, en repræsentant for de sociale myndigheder og en tryghedsskabende person for barnet (som dog ikke deltager i afhøringen). Kun børn under 14 *skal* videoafhøres i forbindelse med overgreb, men metoden kan også anvendes til 14-18-årige.

- Familieafsnittet screener sagen i henhold til Barnets lov § 18. Denne screening kan føre til
 - a) lukning af sagen med eller uden henvisning til forebyggende foranstaltninger i henhold til Barnets lov § 30,
 - b) afdækning af sagen i henhold til Barnets lov § 18 med henblik på vurdering af, om barnet har behov for støttende indsatser i henhold til Barnets lov § 32,
 - c) børnefaglig undersøgelse i henhold til Barnets lov § 20. Ved mistanke om overgreb, skal der træffes afgørelse om opstart af børnefaglig undersøgelse og henvises til Børnehuset ifølge Barnets lov § 125. Børnehusets udredning og anbefalinger indgår i den børnefaglige undersøgelse.

Børne- og ungerådgiveren har direkte kontakt med barnet i forbindelse med børnesamtalen, evt. afhøring i Børnehuset, evt. børnefaglig undersøgelse samt afdækning eller lukning af sagen. Hele vejen igennem forløbet kan der ske drøftelser med både politiet og Børnehuset, som er tætte samarbejdspartnere for børne- og ungerådgiverne, dels fordi de yder faglig rådgivning i de konkrete sager, dels fordi deres indsats bygger på det indledende arbejde i Familieafsnittet. Indsatsen i overgrebssagerne bygger altså på et tværsektorielt afhængighedsforhold, hvorfor to ansatte i henholdsvis politiet og Børnehuset også er blevet interviewet i denne undersøgelse.

Typisk sagsgang ved underretning om bekymring for seksuelle overgreb

Figur 1. **Sagsgang ved underretning om bekymring for seksuelle overgreb.**

Børn- og ungerådgiveren har direkte kontakt med barnet eller den unge i de dele af sagsforløbet, der er markeret med blå. Hele vejen igennem forløbet kan der ske drøftelser med både politi og børnehus

Problemformulering

Som det fremgår, er der helt aktuelt erkendelse af og fokus på de problemer, som børne- og ungerådgivere kan opleve i forbindelse med samtaler om seksuelle overgreb, ligesom der er fokus på de konsekvenser dette kan have for sagsbehandlingen. Det har ført til den følgende problemformulering:

Hvilke barrierer ser børne- og ungerådgiverne på myndighedsområdet i forhold til at tale med børn i forbindelse med underretninger, hvor der bliver udtrykt bekymring for mulige seksuelle overgreb mod barnet? Hvordan oplever Familieafsnittets tætte samarbejdspartnere i politiet og Børnehuset disse barrierer og betydningen af dem?

Forskningsspørgsmål

Ud fra den ovenstående problemformulering har jeg opstillet følgende forskningsspørgsmål

Oplever børne- og ungerådgivere at have tilstrækkelige kompetencer til at handle og træffe beslutninger i overgrebssager, herunder tale med de involverede børn?

Oplever børne- og ungerådgivere at have tilstrækkelig uddannelse inden for området og at have adgang til tilstrækkelig faglig sparring?

Hvordan ser samarbejdspartnere i politiet og Børnehuset på børne- og ungerådgivernes funktion og kompetencer i overgrebssager?

Materiale, metode, teori

Litteratursøgning

Jeg har 12. marts 2025 foretaget en systematisk litteratursøgning i samarbejde med en bibliotekar ved AAUB i blandt andet Sociological Abstracts, Primo og Scopus (bilag 1a). Resultaterne af førstnævnte søgning blev printet ud, men er ikke blevet gemt i databasen. Søgninger i Scopus og Primo er gemt og vedhæftet som bilag (1b og 1c). I Scopus blev der fundet 183 artikler og i Primo 143. Der er efterfølgende sket en fravælgelse af artikler med primært fokus på juridiske og

medicinske aspekter, primært fokus på handicappede børn samt på flygtningebørn og andre, der befinder sig i en særlig udsat situation på grund, af race, etnicitet, køn og krig.

Derudover har jeg foretaget fritekstsøgninger på scholar.google.com og bibliotek.dk, som indeholder den danske nationalbibliografi. På grund af opgavens karakter af pilotundersøgelse har jeg især været interesseret i nyere undersøgelser af danske forhold og har blandt andet anvendt en række rapporter, som via litteraturhenvisningerne har ført mig videre til yderligere litteratur. Det betyder, at en del af litteraturen ikke nødvendigvis er fagfællebedømt, men til gengæld indeholder nyere data, som er indsamlet af danske myndigheder, universiteter og andre vidensorganisationer.

Efterhånden som projektet skred frem, har jeg af hensyn til opgavens omfang og på grund af forskelle i forskellige landes uddannelsesforløb og sagsgange valgt udelukkende at koncentrere mig om danske forhold og har i den færdige opgave kun brugt dansksprogede kilder.

Et pilotstudie baseret på en kvalitativ interviewundersøgelse

Forskningsspørgsmålene er søgt belyst gennem en semistruktureret kvalitativ interviewundersøgelse med det formål at nå frem til en overordnet pejling af, hvordan børne- og ungerådgivere føler sig klædt på i arbejdet med sager om seksuelle overgreb. Rådgivernes egne udsagn suppleres med og holdes i diskussionen op imod udsagn fra to sekundære kilder, der er ansat i henholdsvis Børnehuset og politiets overgrebssektion. Interviewene er foretaget ud fra en fænomenologisk tilgang, hvor jeg som interviewer har bestræbt mig på at forholde mig nysgerrigt og åbent til respondenternes egne beskrivelser af deres oplevelser og erfaringer uden at søge efter årsagsforklaringer (Klausen, 2025).

Analysen af interviewene er derefter foretaget ud fra et hermeneutisk perspektiv, som bygger på den erfaring, at man er nødt til at forstå helheden for at kunne forstå dens enkelte dele, og omvendt. Det vil sige, at enkeltudsagn i teksten både bliver fortolket systematisk og i den helhed, som de indgår i (Holtug, 2024).

Information og samtykke

Jeg har forud for interviewene, tilsendt informanter de afsnit af opgaven, der handler om det initierende problem samt problemformuleringen, således at de var forberedte på, hvad jeg ville tale med dem om. Samtykkeerklæringerne (bilag 2 a, b og c) er forud for interviewene udsendt til informanterne og underskrevet for at sikre, at de var informeret om undersøgelsens formål, om at alle data ville blive anonymiseret, at deltagelse var frivillig, og at man til enhver tid kunne udtræde af undersøgelsen. Der blev givet samtykke til, at interviewene blev optaget på lyd/video, og at de vil blive slettet, når forskningsprojektet var færdigt. Endelig fremgik det af samtykkeerklæringen, at alle data vil blive opbevaret sikkert.

Etiske overvejelser

Jeg har forud for udvælgelsen af informanter været i kontakt med Familieafsnittets ledelse for at få samtykke til at interviewe medarbejdere. Mine interviewspørgsmål om socialrådgivernes oplevelse af barrierer i forhold til at tale med børn om underretninger om seksuelle overgreb åbner for, at informanterne udtaler sig om egne bekymringer og usikkerhed. Jeg har været opmærksom på, at det kunne give anledning til svar, der kan opfattes som kritik af arbejdspladsen eller kolleger og samarbejdspartnere, ligesom ekspertvidnerne kunne give udtryk for kritik af rådgivernes arbejde eller arbejdspladsens dispositioner. Dette forhold har været kendt af de involverede.

Alle fem informanter er enten mine kolleger eller nære samarbejdspartnere, som jeg også fremover skal arbejde sammen med. Fordelen ved at bruge informanter, der er kolleger eller samarbejdspartnere, kan være, at der allerede er et tillidsforhold informant/interviewer imellem, hvilket kan give mere retvisende resultater i forhold til holdninger og oplevelser. Ulempen kan være, at interviewene kan blive for indforståede, da man i forvejen kender hinandens holdninger/rolle/arbejdsfunktion, eller at informanterne måske modificerer nogle af deres udtalelser.

Forforståelse

Min egen forforståelse er præget af, at jeg deler uddannelse og til dels arbejdsopgaver med de tre primære informanter, men at jeg i kraft af min specifikke arbejdsfunktion og tidligere ansættelser har længere tids erfaring med den akutte indsats, når det gælder sager om seksuelle krænkelser af børn. Den omstændighed er kendt af alle fem interviewede, ligesom de til en vis grad kender mine faglige holdninger. Det har medført, at det indimellem har været en udfordring at fastholde rollen som neutral interviewer. Jeg har dog bestræbt mig på at spille med åbne kort og gøre opmærksom på det, når jeg oplevede, at jeg var ved at stille et ledende spørgsmål, eller interviewsituationen kom for tæt på en almindelig faglig diskussion.

Interviewguider

De semistrukturerede interviews tager udgangspunkt i i alt tre interviewguider: en til de primære informanter og en til hver af de to sekundære kilder (bilag 3-5). Guiderne indeholder en række både overordnede og mere specifikke spørgsmål udformet i et tilgængeligt, dagligdags sprog.

Rækkefølgen af spørgsmålene har været vejledende, så der var plads til, at informanterne kunne udfolde de temaer, de hver især fandt mest relevante. Guiderne har i praksis mest fungeret som en tjekliste, så alle informanter kom alle emner igennem.

Gennemførelse og analyse af interviews

Interviewene er gennemført i perioden 2.-8. april 2025, fire af dem digitalt på Teams og et ved personligt møde. De digitale interviews er efter aftale med informanterne optaget med lyd og billede og derefter transskriberet. Det personlige interview blev optaget på lyd og efterfølgende transskriberet.

Efter transskriberingen er interviewene blevet analyseret ud fra en række temaer.

- rådgivernes bekymring for at forstyrre politiefterforskning
- kontakt til barnet, herunder rådgiverens frygt for retraumatisering af barnet og overvejelser om sprogbrug
- oplevelse af kompetence i børnesamtalen
- sparring
- uddannelse

Spørgsmålet om retraumatisering af barnet var ikke med i interviewguiden, men blev nævnt i alle interviews, muligvis fordi det optræder i min beskrivelse af det initierende problem, som på forhånd var sendt ud til informanterne.

Desuden indeholdt interviewguiden til de primære informanter et tema om etnicitet, som jeg imidlertid bagefter har fravalgt, fordi det blev tydeligt, at det ville kræve en langt mere dybtgående undersøgelse og bearbejdning, end der er plads til inden for rammerne af denne opgave.

Informanter

De tre primære informanter, der arbejder som børne- og ungerådgivere, er udvalgt ud fra deres ansættelse i hver sit team i et familieafsnit i en kommune på Københavns vestegn. Det har været en forudsætning for udvælgelsen, at informanterne havde myndighedsopgaver og erfaring med sager om seksuelle overgreb. På grund af det begrænsede antal informanter er der ikke tilstræbt nogen repræsentativitet, når det gælder køn, alder eller etnicitet.

De to sekundære informanter, der arbejder med overgrebssager i hhv. Børnehus Hovedstaden og Overgrebssektionen i Københavns Vestegns politi er udpeget af deres lokale ledelse efter skriftlig anmodning.

Alle informanter er anonymiseret ved, at de har fået andre navne, mens deres faktiske køn, alder, anciennitet og funktion fremgår af nedenstående præsentation.

Primære informanter

Freja, 31 år, har været uddannet socialrådgiver i 4 år og har været i sin nuværende stilling siden. Er myndighedsrådgiver i Familieafsnittet i børne- og ungeteam, hvor hun sidder med aldersgruppen 0-23 år. Freja har regelmæssigt sager, der omhandler seksuelle overgreb.

Anders, 39 år, har været uddannet socialrådgiver i 5 år og har været i sin nuværende stilling i 4 år. Har været i en anden stilling før den nuværende. Er ansat som myndighedsrådgiver i anbringelsesteam i Familieafsnittet. Anders har flest sager, hvor barnet er anbragt og hjælpen er sat

ind, men oplever at anbragte børn også er udsat for seksuelle overgreb eller udsætter andre for seksuelle overgreb, hvor der skal handles.

Mette, 38 år, har været uddannet socialrådgiver i 13 år og har fortrinsvis arbejdet med børn med funktionsnedsættelser. Har arbejdet i flere andre kommuner tidligere. Er faglig koordinator i handicapteam i Familieafsnittet og har været i nuværende stilling i 11 måneder. I sin nuværende stilling har Mette kun haft overgrebssager, hvor hun har været rådgiver for den formodede krænker. I tidligere ansættelser har hun haft en række sager, hvor hun har været rådgiver for det forurettede barn.

Sekundære informanter

Anne, ca. 55 år, har været uddannet socialrådgiver i 30 år, har været ansat ved Børnehus Hovedstaden i 10 år og har været tilknyttet 3 politikredse i perioden. Anne tilbyder familiebehandling og TFTBC-behandling, der er en traumefokuseret kognitiv behandling til børn, der har PTSD, eller hvor det er blevet vurderet, at de har PTSD. Har desuden altså sager med seksuelt bekymrende adfærd, hvor der også skal laves udredninger. Anne er mentor for nye kolleger og deltager i børnehusets vagtordning, der yder sparring til kommunerne i forhold til sager om vold eller seksuelle overgreb.

Søren, 43 år, politiassistent og fagkoordinator i overgrebssektionen ved Vestegnens Politi. Har været i dansk politi i snart 20 år og har været efterforsker i 15 år. Er bl.a. uddannet som videoafhører og har også efteruddannelse i neuropsykologi. En af Søren's opgaver er at sparre med kommunerne i forhold til sager om vold og seksuelle overgreb.

Endelig bliver der i diskussionen inddraget citater fra private meddelelser via e-mail fra undervisere på Aalborg Universitet.

Resultater

Informanternes besvarelser er som tidligere nævnt blevet analyseret ud fra en række temaer, der vil danne struktur for resultatafsnittet: Oplevelse af kompetence i børnesamtalen; Rådgivernes bekymring for at forstyrre politiets efterforskning; Kontakten til barnet, herunder rådgiverens frygt for retraumatisering af barnet samt overvejelser om sprogbrug; Sparring; Uddannelse og efteruddannelse.

Oplevelse af egen kompetence i børnesamtale, sagsprocedure og sagsgange

Når Familieafsnittet modtager en underretning med bekymring for seksuelle overgreb, skal der optimalt set foretages en fremskudt børnesamtale inden for 24 timer. Den fremskudte børnesamtale skal foregå uden forældrenes viden og samtykke og sker med henblik på at vurdere, om sagen skal anmeldes til politiet, om barnet skal sikres, eller om forældrene skal partshøres om underretningen. I de tilfælde, hvor sagen ikke anmeldes til politiet, skal forældrene partshøres samme dag, som børnesamtalen har fundet sted. Der skal altså træffes mange beslutninger, og sagsbehandlingen foregår under tidspres.

Freja fortæller om belastningen ved at gå ind i en overgrebssag og den tvivl, hun kan opleve vedrørende den korrekte sagsgang, ligesom hun beskriver en oplevelse af ikke at kunne følge med, når tidspreset er stort:

”Fordi det kræver sindssygt meget at være i en seksuel overgrebssag. Og det er fuldstændig lige meget, om det er et lille barn eller et stort, ungt menneske, eller hvem det er (...) Jeg snakker bare fra mine egen vegne med, at man måske ikke altid kan føle sig udrustet til det, i hvordan skal man takle den her type sag og fremadrettet. (...) Der kun én selv, og der er rigtig mange overvejelser, mange vurderinger hen ad vejen, om hvem gør ditten, og hvad med det her, og hvor hurtigt skal det gå, og bliver det for følsomt det her, eller skal politiet, skal de bare tage over, eller der er rigtig mange spørgsmål, rigtig mange overvejelser, og der er rigtig mange godkendelser, man skal få rundt omkring fra, før man kan tage næste step.(...) Så det er også lidt russisk roulette at komme ud der og så blive sat i en opgave, som du på ingen måder er forberedt til, eller i hvert fald ikke ved, hvordan man skal takle det her (...) Men hvis de jo så bekræfter det, så er det jo der, man skal i gang med politi, så snakker man med dem [politiet] omkring sådan og sådan og sådan, det tænker de måske er væsentligt, og der skal nok en afhøring til det, og det er faktisk meget ofte sådan noget, nok en afhøring til, jamen, åh, det synes jeg, det er bare ikke helt bekræftende for mig, når det skal gå så stærkt.”

Også Mette taler om tidspresset og de mange beslutninger, der skal tages, og i den forbindelse om behovet for at stå fast på sin faglighed:

”Der er rigtig mange ting, du skal ind og, og vurdere og tage stilling til. Og hvilken rækkefølge skal jeg gøre det her i? Og så er jeg godt klar over, at der er selvfølgelig en ... en helt fast procedure men, men der er stadigvæk noget, okay, men kan vi nå at snakke med forældrene i dag, inden barnet kommer hjem fra skole? Altså, alt sådan noget... og forældrene vil ikke med til... men det skal de. Altså, Det er NU, vi snakker om det her. Det der med at... at være lidt firkantet og, og stå fast på... På de gode vurderinger. Det kan være lidt svært, hvis du er ny og bliver intimideret af, af borger.”

Anders kommer ind på oplevelsen af skulle navigere mellem komplekse krav:

”Hvordan er jeg ligesom ... altså, hvordan kan jeg navigere ind i den samtale og tage alle de hensyn, der skal tages ind i den her samtale? Hvad er min ledelses ønsker om, hvad der er vigtigt at få afdækket afklaret og forholde sig til? Jeg tror godt, jeg kunne tænke mig, at det var koblet sammen, så jeg ved, jamen hvad er det, min arbejdsgiver forventer? Hvad er det, de unge ønsker? Hvad er det ... dem, der ved noget ... om, om det her felt, de synes, vi bør gøre. Og så koblet sammen med alt det lavpraktiske, der hedder overgrebssektionen hos politiet og behandling i børnehuset.”

Anders giver desuden udtryk for usikkerhed mht. sagsgangen i overgrebssagerne. Adspurg om, hvad han så gør, når han står med den slags sager, svarer han:

”Krydser fingre og håber på det bedste. (...) Jeg tror så, det ville være utrolig meget nemmere, hvis jeg havde en lille bog med, med retningslinjer, gode tilgange til de her samtaler. (...) Jeg ville eddermame gerne have en psykolog med mig til alle de her samtaler eller have været igennem tilpas mange workshops, så jeg vidste ... jamen hvad, hvordan agerer jeg hensigtsmæssigt i det her.”

I forbindelse med sagsgangen i sager om seksuelle overgreb siger Mette:

”Jamen, øhh, jeg tror, at det er lidt tilfældigt, hvordan jeg håndterer det. Det kommer, kommer lidt an på, hvem jeg... hvem jeg sparrer med, og hvad, hvad sagen går ud på.”

Mette, der er faglig koordinator, har besluttet, at der i hendes team er to rådgivere på overgrebssagerne:

”... oftest er vi to, fordi det er når man er lidt ny, så kan det være meget rart at have en, som, øhh, som er med på en lytter og er med til at vurdere bekymringsniveauet.”

Anders fortæller, at der i forbindelse med tilsyn om anbragte børn skal være to rådgivere, men at dette ikke gælder i forbindelse med sager om seksuelt overgreb:

”Det er jo faktisk kun ved det personrettede tilsyn, at vi er to til stede derude, ellers så kører vi stadig et ret høj grad one man show, så, så, så lovgivningen siger kun, ja, når jeg kører ud på anbringelsessteder og laver tilsynet, så er jeg to, men ellers i alle andre samtaler og kontekster, der, der står jeg stadig alene.”

Rådgivernes bekymring for at forstyrre politiets efterforskning

Hvis en sag om muligt overgreb bliver anmeldt til politiet, skal der inden syv dage ske en afhøring af barnet. Her vil referatet af den fremskudte børnesamtale indgå som et dokument i sagen, og modpartens advokat vil naturligt nok være kritisk over for indholdet i børnesamtalen, for eksempel over for om der er blevet stillet ledende spørgsmål under samtalen. Søren, der er fagkoordinator i politiets overgrebssektion, giver udtryk for, at politiet i den forbindelse er interesseret i at have det bedst mulige grundlag fra den fremskudte børnesamtale.

”Det er jo et åbenlyst problem, kan man sige, fordi vi er jo på mange måder afhængige af, at I laver et godt stykke arbejde, så vi har et bedre afsæt i at kunne lave eller indlede en efterforskning. (...). Jeg vil så samtidig sige, at når vi har de her underretninger omkring seksuelle overgreb, så ved vi godt, at det er en øvelse, fordi man skal passe rigtig meget på med ikke at, forstå mig ret, at ødelægge vores efterforskning i at komme til at lægge ord i munden på barnet og ligesom obstruere vores efterforskning, så ofte ...”

Mette siger om sine overvejelser i forbindelse med den fremskudte børnesamtale:

”Oftest så ringer jeg faktisk til overgrebsgruppen [hos politiet], inden jeg har den fremskudte børnesamtale, fordi nogle gange så er underretningen så god, at den kan gå direkte til en politianmeldelse, uden at jeg får fedtet rundt og ... ødelagt noget ved en børnesamtale. (...) Jamen, der skal ikke så meget til, før at ... før at børn kan blive påvirket til et eller andet. Der skal ikke så meget til for at, øh, at sagerne bliver afvist i politiet, fordi at børnenes udsagn ikke er ... ikke er reelle eller ikke er grundige nok eller beskrivende nok eller... at, der er for meget tvivl.”

Mette er imidlertid ikke kun bekymret for selv at ødelægge politiets efterforskning, men også for at barnets forældre skal gøre det:

”Jeg er bekymret for, om jeg kommer til at spørge på en måde, som gør, at børnene så tager ... tager det her med hjem og fortæller deres forældre hvad de har oplevet. (...) Jeg har været ude for... udsat for at, øhhh, det var så ikke mig, der havde haft

samtalen. Men så skulle jeg køre med børnene op til børnehuset. Øhm, hvor at, hvor at den ene bror siger til sin søster ... Jeg har gjort noget dumt. Jeg har sagt noget, som jeg ikke skulle sige. Far bliver virkelig sur. Altså, sådan noget der ikke ... øhm, hvor at børnene de sådan ... bliver intimideret ind til at ombestemme sig lidt, eller fortryder, øhm, og så ikke siger det på videoafhøringen. Så falder det der.”

Freja oplever ikke først og fremmest problemer i forbindelse med selve børnesamtalen, men er enig i, at der kan være problemer med pres fra forældrene, hvis barnet opholder sig i hjemmet op til afhøringen hos politiet:

”Jeg synes faktisk, egentlig, med børnene er det egentlig gået okay at tale med dem om det, trods det stadig er supersvært.” (...) ”Også fordi man kan sige, at forældre, de kan jo også nogle gange være lidt grove og være sådan ... og måske jo true dem med nogle ting for ikke at fortælle, hvad der er sket. Eller sige: hvis du siger det her, så kommer mor og far i fængsel. Det sætter jo også børnene i et kæmpe stort dilemma, egentlig at fortælle sandheden, hvad der er sket, eller holde igen, fordi de er så loyalitetstro, tror jeg. Så det er supersvært, superambivalent, at sende dem hjem. Altså man står med begge ben i begge lejre.”

Kontakten til barnet og barnets tryghed i samtalen

At blive hentet ind til en fremskudt børnesamtale uden forudgående varsel er en voldsom og utryghedsskabende oplevelse for et barn. For børne- og ungerådgiveren, der oftest ikke kender barnet på forhånd, er det en balancegang at gøre samtalen så tryk som muligt, samtidig med at alle nødvendige oplysninger i forbindelse med den videre sagsbehandling søges afdækket. Ved fremskudte børnesamtaler er det derfor fast procedure, at barnet har en trykshedsperson med. Det vil ofte være en pædagog eller lærer, som barnet kender og er tryk ved i forvejen. Selvom der således er en anden voksen til stede står børne- og ungerådgiveren alene med ansvaret for samtaleforløb og indhold. Det er rådgiverens ansvar, at barnet på den ene side ikke lider overlast og på den anden side fortæller så meget som muligt til brug for det videre sagsforløb.

Søren peger på den betydning, det har for politiets arbejde, at børne- og ungerådgiveren i forbindelse med børnesamtalen er i stand til at skabe kontakt til barnet:

”Vi [politiet] er interesserede i at få det bedst mulige resultat ud af en fremskudt børnesamtale, hvis vi nu antager, at er det, vi er ude i. Og hvis vi er udfordrede af, at der sidder en rådgiver, som ikke aner noget om, hvordan man sådan får brudt op for en samtale for at få lavet den gode kontakt til ... og får lavet det her, ja, indløb til noget, som kan være meget prekært for barnet at snakke om. Jamen, så er det jo det. Det er jo et åbenlyst problem, kan man sige, fordi vi er jo på mange måder afhængige af, at I laver et godt stykke arbejde, så vi har et bedre afsæt i at kunne lave eller indlede en efterforskning. (...) Så kan det godt være, det ikke ender med politisag, men

barnet skal bare have en klar oplevelse af - jeg blev lyttet på nu, og jeg bliver taget godt imod, og jeg er tryk i samtalen, og det er tillidsfuldt det her. Fordi at der er en, der har gjort sig umage i forhold til at lave den gode kontakt, hvis ikke man ved hvordan man gør det... Så bliver det bare ikke godt.”

Anders lægger vægt på, at der er en tryk relation i samtalen og fortæller desuden om frykten for at overskride barnets grænser:

”Du skal vide, hvordan du går til det her. Fordi du risikerer, du bare laver noget værre end det var, hvis du ikke får reageret hensigtsmæssigt. (...) ... det, det bliver en intimsfære, man skal gå ind som fagperson og træde ind på. Og det skal gøres både på en måde, hvor man er sikker på, at barnet er trykt først og fremmest. Øhm ... Og så er det jo også noget, der skal... altså der skal være en relation, der kan bære, at man har de her samtaler om noget, der er så privat og så intimt.”

Freja siger:

”min fineste opgave er jo som sagt at passe på det her barn og ung, og sørge for, at processen bliver ført bedst muligt videre med de mennesker, der nu er omkring barnet, og så barnet lander i det her, altså lander trykt i det, og føler, at der bliver taget om barnet på en god måde.”

Trods den usikkerhed, der kan være hos rådgiverne, oplever Anne fra Børnehuset, at der tit bliver etableret en god kontakt i børnesamtalen:

”Jeg synes, indholdet i de samtaler ... Jeg er ret imponeret over den – synes jeg alligevel – kontakt, der nogle gange skabes fra dag et, og hvor meget en del børn alligevel får formidlet videre til de rådgivere, som kommer ud. Og mange af dem møder de jo først lige der, men jeg kan også godt se, at der er en opmærksomhed på, at de kan have deres tryghedspersoner med ind, så der også er sådan en grad af indbygget ... Der bliver givet kontrol til barnet, også i en situation, hvor man kan opleve kontroltab og hvad er det, der sker? Så jeg håber, at det da kan være med til at skabe lidt tryghed, når det bliver ubehageligt.”

Rådgivernes frykt for retraumatisering af barnet

I forbindelse med en børnesamtale begrundet i mistanke om seksuelt overgreb giver alle tre børne- og ungerådgiverne udtryk for bekymring for, om der kan ske en retraumatisering af barnet, når rådgiveren under samtalen tager spørgsmål op, som det kan være svært for barnet at tale om, og som det måske har forsøgt at hemmeligholde eller fortrænge.

Freja siger:

”... fordi det kan jo også være traumatiserende for dem, at det skal rippes op i igen, og her kommer der en fremmed person, der skal snakke med dem om noget af det mest grænseoverskridende og sårbare for dem.”

Mette siger om samme emne:

”...det jo ikke skal være traumatiserende.”

Og Anders siger:

”En ting er, jeg agerer, men, men som jeg også selv har sagt, jamen skader jeg? Retraumatiserer jeg? Er jeg konstruktiv i dialogen omkring det, eller er jeg destruktiv og, og, når jeg nu begynder at snakke om det her, der er så privat eller har været så grænseoverskridende.”

Anne, der på Børnehusets vegne yder rådgivning til rådgiverne, er mindre bekymret for retraumatisering i forbindelse med den fremskudte børnesamtale:

”Jeg plejer at rådgive efter: Som udgangspunkt så tag en dyb indånding. Altså, fordi det vi er ude i, det er ikke en terapeutisk samtale med et barn. Vi er ude i noget konkret i forhold til det, som er blevet sagt, og vi skal ud og være nysgerrige på barnets virkelighed. Jeg har ikke ... altså, jeg kan simpelthen ikke mindes, vi har modtaget en sag efterfølgende, hvor vi har vurderet, at det her barn er blevet retraumatiseret af en samtale med en socialrådgiver i familieafdelingen. Det kan jeg ikke huske, og jeg kan ikke huske, jeg har hørt mine kolleger tale om det. Så jeg tror, frygten eller bekymringen er større, eller det er den, vil jeg vove at påstå. Der er mange bekymringer i forhold til ... jeg kan ikke huske, det skulle være sket”

Sprogbrug

Sproget i en børnesamtale skal naturligvis være tilpasset barnets alder og kognitive udvikling, men dertil kommer spørgsmålet om, hvorvidt børne- og ungerådgiveren skal bruge et neutralt sprog om kroppen og de seksuelle handlinger, der eventuelt har fundet sted. Anders siger om det sprog, han bruger i samtalen med børn:

”Jeg tror, jeg bruger meget den tilgang, at jeg forsøger at spejle. Jeg prøver at fange det sprog, de unge selv bruger omkring det, når vi snakker om det her ... Kalder vi det penis, kalder vi det pik? (...) Men, men det er den der, du kan lige så godt også risikere at... Jeg har også en sag med en med en ung fyr... øhhh, der både er autist og homoseksuel og religiøs muslim. Altså... hvordan man går til samtale med sådan en

som ham, hvor at alting bliver kontraindikeret. (...) Så, så altså, jeg vil sige, specielt de der, hvor der er noget udviklingsforstyrrelse eller noget andet i den kategori, så er det virkelig, virkelig, virkelig lige til at falde i sine egne snøreband over. Det kan næsten kun gå galt, føler jeg nogle gange.”

Freja betoner, at samtalen så vidt mulig skal være rar for alle børn og unge:

”... men hvis jeg så sidder med en, der må jeg dog lige sige, hvis jeg sidder med en, som sidder sådan noget, og pik og patter, og pansersvin, og jeg ved ikke hvad, den kører jeg nok ikke lige med på, vil jeg dog lige sige. Der kalder jeg nok stadig politiet for politiet.”

Det får intervieweren til at indskyde et spørgsmål: ”Men kan du stadig bruge ordene pik og patter?” hvortil Freja svarer:

”Pik og patter? Nej, der tror jeg faktisk også, jeg går væk. Der tror jeg, at jeg kalder det bryster, faktisk. Der kan jeg måske godt mærke, jeg ved ikke, om jeg er formel, men jeg er måske bare voksen, lidt voksen i mit sprog. Men jeg synes, selvom jeg ikke lige godt følger barnet eller den unge den vej, så synes jeg stadig godt, jeg spejler mig i dem, måske mere med mit kropssprog i stedet for.”

Anne, som arbejder i Børnehuset, siger om sproget hos de rådgivere, der ringer for at få sparring:

”Det, jeg hører, det er, at de læner sig ind i det, der er blevet skrevet i underretningerne, og den oplysning, de har fået. Og generelt set er der nogle ord i de underretninger, som børnene selv har brugt, og så er det det, jeg rådgiver rådgiverne til at bruge i deres samtale med børnene, fordi det er de ord, der er genkendelige for børnene.”

Hun er imidlertid også opmærksom på, at det ikke nødvendigvis falder rådgiverne naturligt at bruge børnenes eget sprog i børnesamtalen:

”Jeg vil også rådgive med at sige: Det ord kan være svært at sige. Det er ikke nødvendigvis naturligt i en samtale med et barn, men giv dig selv plads til at sige: Ved du hvad, jeg kan se ... det, jeg har fået at vide, det er, at du har brugt ordet pik. Altså, så får man ligesom varmet sig selv op til at sige ordet og også tilkendegive i rummet, at det bruger jeg, fordi det er det, du har brugt.”

Søren anerkender, at der er visse ord, som det nogle rådgivere kan føle det ubehageligt at gentage, men understreger, at politiet har brug for at vide, præcis hvad barnet har sagt. Han kommer desuden ind på politiets rolle i sparringsfunktionen over for rådgiverne:

”Jamen jeg tror på en eller anden måde, at vi forsøger at skabe et rum, hvor det også for dem er muligt at sige ordene, som de er, for jeg har brug for at vide, om en pædagog har suttet på den eller har suttet på tissemanden. Hvad er det, barnet har sagt? At de tør på en eller anden måde at sige ordene, som de er.”

Afslutningsvis konkluderer Søren, at han ikke oplever problemet som særlig stort i det faglige samarbejde:

”Så, altså, ja, lang, lang historie kort, så, så synes jeg ikke, at de har svært ved det egentlig, og man kan sige, når vi er i børnehuset til videoer, hvor de også sidder med. Hvor I også sidder med, rådgivere. Jamen, der siger vi tingene, som de er, og der er ikke nogen, der prøver at lægge låg på begreber.”

Sparring

Både den interne sparring i Familieafsnittet og den eksterne sparring med politi og børnehus spiller en vigtig rolle i overgrebssagerne, hvor der kan opstå mange tvivlsspørgsmål, når børne- og ungerådgiveren på kort tid skal forberede, planlægge og afholde en fremskudt børnesamtale, hvorefter der afhængigt af de informationer, der kommer frem i samtalen, skal handles i sagen.

Intern sparring

Den interne sparring kan både foregå med ledelse og kolleger. På spørgsmålet, om der er tilstrækkelig mulighed for faglig sparring med ledelsen i sager med seksuelt indhold, svarer Anders:

”Nej, det føler jeg sgu egentlig ikke rigtig. Øhhh, jeg tror, jeg har nogle kolleger, jeg ville trække på. Men, men ellers så ville jeg nok være nødsaget til at hive fat i Børnehuset for eksempel. For sparring og vejledning altså, hvis jeg, hvis jeg virkelig følte jeg på herrens mark i forhold til et eller andet, så ville jeg være nødt til at ringe til en voksen.”

Freja har en lidt anden oplevelse af mulighederne for sparring internt på arbejdspladsen:

”Altså, jeg synes faktisk, egentlig som sådan, at selve ledelsesmæssigt, der synes jeg faktisk, at jeg har haft en god erfaring med sparring. Jeg synes også, at de godt kan vise, at det her er noget, vi skal prioritere. (...) Jeg synes også med kollegaerne, også på gangen også, de er gode til at tage imod, og drøfte og sparre omkring den her type sager, men man kan da også godt mærke, at de også kan være usikre på, hvad er det næste skridt skal være (...) Men jeg synes egentlig, vi har sådan en okay erfaring, men man vipper lidt. Hvad gør vi nu? Og så er det ikke altid, at man er enig med folk om, hvad man burde gøre.

Mette siger om den kollegiale sparring i sit team:

”Vi gør det, når... når vi får en sag, som, som berører det her. Vi har haft nogle stykker her på det sidste, faktisk. Øhmm, hvor at ... hvor, hvor at der er en dreng, der både har rørt ved andre ... haft grænseoverskridende adfærd. Men han er også selv blevet altså ... rørt ved uden samtykke. Og så er der et helt lille barn, hvor at han øhhh ... har en meget seksualiserende adfærd, som er helt forkert i forhold til alderen, hvor vi også har været inde og tage den øhm ... Sådan meget nøgternt ud fra Fønix’ det der ... hedder det lyskryds? Hvad er bekymrende seksuel adfærd? Hvor at ... hvor vi havde været inde og kigge på det, og hvad bevæggrundene er, og også spurgt direkte (...) Hvor kender han de ord fra? Hvor, hvor han lært at man kysser på tissekonen? Øhh, altså hvad er der op og ned her.”

Sparring med politiet og Børnehuset

I de fleste sager om seksuelle overgreb sparres der med politiet og ofte også med Børnehuset allerede inden den fremskudt børnesamtale. Dette dels fordi mange kommuner har en politik om, at man skal kunne dokumentere, at sagerne er blevet drøftet med politiet, og dels for at rådgiveren kan føle sig klædt på til at spørge om de rigtige ting i børnesamtalen.

Om den faglige sparring med politi og børnehus siger Freja:

”Ja, altså jeg synes, man kan jo tydeligt godt mærke, at det er nogle mennesker, der har noget uddannelse inden for det her, eller i hvert fald har en relativt stor erfaring. Og i bund og grund så er det da også trygt, fordi det er jo også nogle, der sidder, især i børnehuset, de sidder jo specifikt med vold og seksuelle overgrebssager. (...) Men jeg kan godt mærke, absolut, at de har helt klart mere viden, end hvad vi har. Og i bund og grund, så kan man da godt diskutere, om det er godt eller ej. Altså det er jo godt, at de har den viden, de har, fordi de som sagt skal udføre det forløb, de skal. (...) Men det er til gengæld også os rådgivere, der skal gribe dem bagefter. Altså hvem er det, der sidder til sidst tilbage med den her type sag? Det vil være børn og unge rådgiveren. Så er politiet væk, så er Børnehuset væk, fordi de har gjort deres. (...) Det er os, der skal føre den videre og fortsætte den her sagsbehandling, både med forældrene for den sags skyld, men også selve barnet. Og det er sgu svært. Altså, fordi hvordan gør man lige det? Hvordan griber man lige det?”

Anne siger om kommunernes brug af Børnehusets rådgivning:

”Der synes at være en politik efterhånden i nogle kommuner, uden at jeg helt kan sige den og den og den, at når de sager kommer, så skal man ringe til Børnehuset. (...) Det

gør også, at vi nogle gange har tænkt, hvor er de lokale faglige ledere i forhold til at klæde deres medarbejdere på til denne her opgave, for nogle gange kan det opleves, som at det bliver vores ansvar. Vi er jo også vant til det, vi er trænede i det, og jeg tænker, de fleste af os også altid slutter af med at sige: Hey, opstår der noget andet, så ring tilbage, fordi der også kan være den – sådan lidt – oplevelse af at være efterladt. Altså for rådgiverne. (...) Men en stor procentdel, vi jeg sige, af de rådgivninger, vi har, det er underretningerne, der kommer ind: Hvad skal vi gøre lige nu? Hvad er smartest at gøre, og nogle af dem er også meget specifikt i forhold til børnesamtalen. Hvordan kan vi, hvordan siger jeg, hvor langt må jeg gå, og så videre, ikke.”

Søren siger om politiets sparring med kommunerne:

”Det er det vigtigt for os at understrege, at du har ringet ind om her. Det er en sparring. Det er ikke et diktatur. (...) I kan altid vælge at overrule. I kan også altid vælge bare at anmelde det, men vi vil klart lægge op til, at det er en sparring inden, at der så bliver truffet afgørelse om noget fra jeres side, og der oplever vi en meget stor lydhørhed. Heldigvis at I er meget sådan løsningsorienterede og også lytter på det, som vi har. (...) Jeg gør bare noget ud af at klæde på til opgaven, når de skal ud og tale med et barn. (...) Ikke at jeg sådan skal diktere det, men skal det bruges i min sammenhæng, så er det nødt til, at det er på en bestemt måde (...) Jeg vil sige grundlæggende synes jeg egentlig, at der kommer nogle rigtig gode referater tilbage fra børnesamtalerne af, og jeg synes også, at de er meget sådan loyale over for det, som vi aftaler.”

Uddannelse og efteruddannelse

Socialrådgiveruddannelsen er en tre et halvt-årig generalistuddannelse, hvor de studerende får kendskab til socialrådgiverfaget i hele dets bredde. Der sker dog en vis specialisering i form af valgfag, valg af praktiksted og emne for bacheloropgaven. Yderligere specialisering kan ske i form af videre- og efteruddannelse samt kursusdeltagelse.

Ingen af de tre primære informanter husker at have lært ret meget om seksuelle overgreb mod børn på deres grunduddannelse. Anders siger:

”Jeg husker det som nul.”

Mette er lidt usikker, men mener dog at have fået en lille smule undervisning i overgrebssager:

”Jamen det. Det, det, det synes jeg slet, ikke vi gjorde. Altså det har vi jo nok gjort det. Det har været begrænset. Øh... Det er ikke det, der fylder mest på uddannelsen. (...) Hvilket er er vildt, for det er jo noget af det, der fylder allermest i medierne.”

Freja husker at have haft et kort undervisningsforløb om overgreb mod børn:

”Men hvis jeg tænker tilbage på mit studie, så husker jeg kun, at omkring overgreb, der jo lige på børn og unge-modulet, der fik vi da nok forklaret lidt og lidt om, hvad processen er og hvad risikoen er og afhøring og sådan noget. Men det var meget kort, forløbet.”

På spørgsmålet om efteruddannelse inden for området siger Anders:

”Vi har jo været til noget enkelt øhhh, oplæg/foredrag om noget om, om seksuel drift og unge, sexliv og, og sådan noget men, men det har været kurser, vi selv har opsøgt. Arbejdsgiverne har ikke været proaktiv, eller der har vi.... Jeg husker heller ikke rigtig, der har været dialoger om, at det ville være relevant eller aktuelt at have det som en del af vores faglige udvikling.”

Mette svarer på samme spørgsmål:

”Jeg har fået en lille smule efteruddannelse dengang da overgrebspakken kom (...) Ja, og så har det været... Så har jeg været på kursus i... i hvordan vi håndterer de her underretninger. Øhm, men det er jo også en 5-6 år siden, tror jeg.”

Og Freja siger:

”Altså, hvad jeg har erfaret i hvert fald, så er det ikke som udgangspunkt noget, vi bliver tilbudt særlig meget i. Og det er ikke, fordi det behøver decideret være en uddannelse, men noget kursus for eksempel, noget der er lidt kortere selvfølgelig, som man kunne give til de fleste rådgivere, fordi det dur jo heller ikke, hvis det måske kun er en eller to, der bliver udvalgt til noget af det, fordi det er da dejligt for dem, men hold kæft, der bliver da også trukket et læs på dem, fordi så er det dem, der kan den her ekstra viden. (...) Hvis jeg endelig skulle have noget, så ville jeg være sikker på, at vejen skulle være, at jeg selv skulle bede om det, og om jeg overhovedet ville få det, det ikke engang sikkert.”

Anne siger om efteruddannelse og oplæring for de ansatte i Børnehuset:

”Noget af det, de fleste har, er Sleeping Dogs, som er Arianne Struik, og hun har også undervist i det heroppe flere gange. Sleeping Dogs er en metode i forhold til traumebehandling. Flere af mine kolleger er også på mentaliserings-familiebehandlingsuddannelse. Center for mentalisering har en, som en del er på lige nu. (...) Så er der også, man har mentor på med faste møder det første lange stykke

tid, fordi der opstår spørgsmål. (...) Vi arbejder altid i makkerpar, så du er altid en psykolog og en socialrådgiver, og du har en mentor på, og du har to mentorer som makkerpar, så der både er en psykolog og en socialrådgiver.”

Søren svarer på spørgsmålet om efter- og specialuddannelse inden for politiet:

”Jeg har både som, altså, videoafhører har fået en særlig uddannelse i at tale med børn. På... på alle mulige måder, kan man sige, og så har vi også nogle interne kurser i forhold til overgreb mod børn. Og så har vi også nogle afhøringskurser, jeg har været på, og så har jeg været på adskillige ... sådan workshops og seminarer på tværs med diverse indlæg, så på den måde har jeg, øhm, er jeg bredt uddannet inden for det område her, vil jeg sige, og har også taget en uddannelse i neuropsykologi ved siden af mit politivirke. Så ja... Så ja, jeg vil sige, jeg har noget i rygsækken.”

Om socialrådgivernes uddannelse og efteruddannelse siger Søren:

”Og det er jo for mig at se også ret bemærkelsesværdigt, at I på ingen måde modtager nogen former for undervisning, uddannelse eller andet (...) Jeg synes, det er ret vildt egentlig, Og det er jo, ja, det er jo fandme nærmest som at skulle være kirurg og ikke have modtaget undervisning i, hvordan man skærer i folk. Altså, så jeg synes, jeg synes, det er sådan lidt paradoksalt på en måde, og man kan sige... altså så... ved ikke, om det er os, der sådan på, på en måde sådan lidt presser jer ud i det her, men jeg synes, I på alle måder, sådan med krum ryg går ind i opgaven egentlig.”

Diskussion

I det følgende er diskussionen indledningsvis struktureret omkring de samme temaer som resultatafsnittet for derefter at bliver mere tværgående.

Oplevelse af egen kompetence i børnesamtale, sagsprocedure og sagsgange

Betine Lykke Bergman minder om, at socialrådgiveren via sin myndighedsrolle har en magt over for barnet i børnesamtalen, som han eller hun skal overveje betydningen af og inddrage i sine etiske refleksioner i forhold til den måde samtalen bliver tilrettelagt på med henblik på at gøre mindst mulig skade (Højbjerg, 2022, s. 227). Som det fremgår af det ovenstående afsnit om kontakten til barnet og barnets tryghed i samtalen, giver børne- og ungerådgiverne imidlertid udtryk for, at de føler sig presset af tidsfristerne, når de f.eks. i akutte sager skal handle inden for 24 timer. I de sager, hvor mistanken handler om overgreb fra forældrenes side, og der efter børnesamtalen ikke vurderes at være grundlag for en politianmeldelse, skal forældrene partshøres samme dag, som børnesamtalen har fundet sted. Der skal derfor også afsættes tid til denne forældresamtale – hvis det er muligt med deltagelse af barnet for at sikre en tryk hjemkomst for barnet efter samtalen. Det samme gør sig gældende i de sager, hvor barnet er blevet afhørt af politiet.

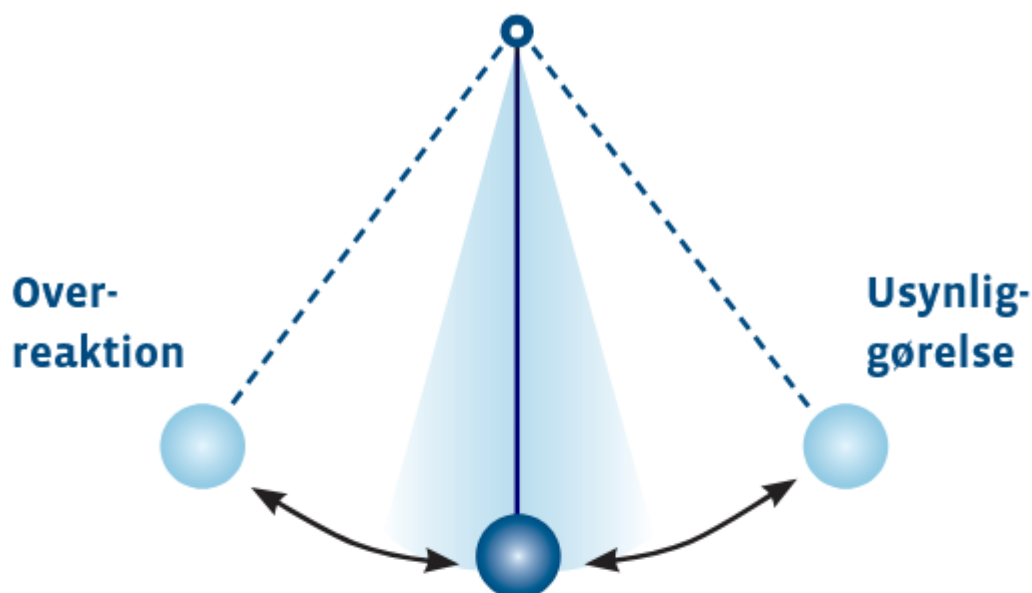
Ud over tidspresset oplever rådgiverne det som et pres ikke at vide, hvad de kommer ud til, når de skal have en fremskudt børnesamtale, eller at vide hvordan proceduren efter samtalen skal være, og det kan opleves som en belastning at være alene om at håndtere en sag, som skal leve op til en lang række forskellige krav.

Når der skal handles så hurtigt i et komplekst felt, kan det skabe usikkerhed hos rådgiveren i forhold til sagsgangen. Freja fortæller, hvordan hun oplever, at det kan være svært for rådgiveren at få sig selv med og føle sig sikker på, hvilke beslutninger, der er de rigtige. Konkret nævner hun, at det kan være svært at føle sig sikker på, hvornår det er nødvendigt og rigtigt at foretage en anmeldelse. *”Jamen, åh, det synes jeg, det er bare ikke helt bekræftende for mig, når det skal gå så stærkt.”*

Mette kommer ind på behovet for at kunne stå fast i sin sagsbehandling, noget, der kræver en fornemmelse af sikkerhed og egen kompetence. Hun siger, at det kan være nødvendigt at være lidt firkantet og stå fast på de gode vurderinger.

Som det fremgår af publikationen ”Den professionelle tvivl” (SISO, 2014, s. 21), er tvivl en vigtig drivkraft i arbejdet med mistanke om seksuelle overgreb, og tvivlen kan være både konstruktiv og professionel. Det beskrives som vigtigt, at man deler sin tvivl med sine kolleger, og dialog og åbenhed betegnes som hjørnestene, der kan være med til at sætte en professionel ramme for fagpersonens spørgsmål og tvivl.

Det fremgår ligeledes (ibid., s. 23), at det er vigtigt at kunne arbejde med flere ligeværdige hypoteser i sager, hvor der er bekymring for seksuelle overgreb, og at man ikke altid kan bekræfte eller tilbagevise bekymringen. Hvis rådgiveren står alene med sin tvivl, vil der være større risiko for at bagatellisere eller overreagere i forhold til barnets udsagn eller bekymrende adfærd. Også derfor er det vigtigt at turde/kunne dele sin tvivl med ledelse, kolleger og samarbejdspartnere.

Pendulering mellem overreaktion og usynliggørelse – nødvendigheden af at balancere tvivlen, så man undgår de store udsving med overfokusering eller usynliggørelse til følge.

Det er afgørende, at man arbejder med tvivlen som et vilkår, så den ikke bliver en barriere for at handle.

I den forstand er det professionelt at være i tvivl!

(Figur 2. Pendulering mellem overreaktion og usynliggørelse (SISO, 2014, s. 21).

Der er imidlertid en afgørende forskel på den professionelle tvivl og usikkerhed på sagsgangene. For at give rådgiveren den fornødne følelse af sikkerhed kan det være vigtigt, at der er kolleger eller ledelse til stede, som rådgiveren kan sparre med inden en eventuel kontakt til politi og børnehus. Dette kan imidlertid være vanskeligt at få opfyldt, da de øvrige børne- og ungerådgiverne i forvejen ofte har en kalender fyldt med møder og lignende. Det er bl.a. derfor, de fleste familieafsnit har et modtagelsesteam med en vagtfunktion, som primært tager sig af underretninger og akutte sager og dermed bedre kan være til rådighed for sparring med kolleger. Dog kan vagten også være ude i andre opgaver og dermed ikke være tilgængelig for sparring.

Et yderligere pres skyldes de mange forskellige hensyn, der skal tilgodeses på samme tid: Lovgivningen skal overholdes, herunder hensynet til barnets og forældrenes retssikkerhed, og der skal træffes korrekte beslutninger. Samtidig er det som tidligere beskrevet vigtigt for rådgiverne, at barnet så vidt muligt føler sig trygt. Som Anders giver udtryk for, er der derudover flere parter, der helst skal være tilfredse med rådgiverens indsats. Ideelt set gælder det både barnet, forældrene, familieafsnittets ledelse, Børnehuset og politiet. I den forbindelse giver han udtryk for et ønske om nedskrevne retningslinjer, der kunne gøre det hele mere overskueligt.

Alle de tre interviewede børne- og ungerådgivere oplever, at tidspresset og opgavens kompleksitet kan føre til en vis tilfældighed i sagsbehandlingen.

Anders giver udtryk for usikkerhed mht. sagsgangen i overgrebssager. Han formulerer et ønske om, at der fandtes en lille bog med retningslinjer, han kunne følge, ligesom han gerne ville have en psykolog med til samtalerne og ville se det som en hjælp at arbejde sammen i par.

Freja bruger udtrykket ”russisk roulette” om sin opfattelse af, hvordan det er at komme ud til en fremskudt børnesamtale. Med dette peger hun først og fremmest på usikkerheden ved at vide, hvad der venter, og på følelsen af at være uforberedt på, hvad der kan dukke op i samtalen.

Mette giver udtryk for, at håndteringen af en sag både afhænger af sagens indhold og af, hvem hun sparrer med. Samtidig oplyser hun dog, at i der hendes team normalt er to børne- og ungerådgivere på børnesamtalen i undergrebssager for at opnå en større sikkerhed i vurderingen:

Alle tre rådgivere giver udtryk for, at tidspresset og sagernes kompleksitet kan føre til en vis grad af tilfældighed i arbejdet med de fremskudte børnesamtaler, samtidig med at beslutningerne også bliver præget af, hvem der har mulighed for at diskutere sagen med. Både Anders og Mette ser det som en god løsning at arbejde i par, og Mette har som faglig koordinator besluttet, at det skal være praksis i hendes team, mens det ligger uden for Anders’ og Frejas kompetence at beslutte noget om dette.

Til sammenligning arbejder man i politiet altid i par, hvor den ene betjent er sagsbehandler og observerer, mens den anden foretager afhøringen. Ligeledes arbejder de ansatte i Børnehuset altid i par bestående af en psykolog og en socialrådgiver.

Rådgivernes bekymring for at forstyrre politiets efterforskning

Betina Lykke Bergman præciserer i bogen ”Socialt arbejde med børn, unge og familier”, at børnesamtalen i sager med mistanke om overgreb har to formål. Den skal kunne indgå som del af en eventuel efterfølgende retssag, hvor barnet vil have formel status som vidne. I Familieafsnittets regi er formålet med børnesamtalen imidlertid et andet: at forsøge at afværge, at barnet fortsat udsættes for overgreb, og at støtte barnet og den øvrige familie (Bergman, 2000, s. 227).

Både de primære og de sekundære informanter er enige om betydningen af, at den fremskudte børnesamtale bliver afholdt på en måde, så referatet kan indgå i politiets efterforskning og som dokument i en afhøring og evt. senere retssag, hvor den mulige overgriber er repræsenteret ved sin advokat. *”...vi er jo på mange måder afhængige af, at I [børne- og ungerådgiverne] laver et godt stykke arbejde,”* siger Søren fra politiets overgrebssektion.

Samtidig går både børne- og ungerådgivere, børnehus og politi op i, at barnet føler sig så trygt som muligt under samtalen. Børne- og ungerådgiveren står med et dobbelt ansvar for, at barnet på den ene side ikke lider overlast og på den anden side fortæller så meget som muligt til brug for det videre sagsforløb. Børne- og ungerådgiverne er meget bevidste om deres rolle som myndighedsrådgivere, der skal opfylde de krav, der ligger i lovgivningen, samtidig med at de på hver sin måde giver udtryk for at opleve sig selv som barnets advokat. Freja udtrykker det sådan: *”min fineste opgave er jo som sagt at passe på det her barn.”*

Der ligger imidlertid to konfliktende aspekter i selve det at passe på et barn i en situation, hvor der er bekymring for et muligt seksuelt overgreb. På kort sigt kan omsorgen komme til udtryk i form af et tovejstabu (Møhl, Giraldis & Graugaard, 2019, s. 688), hvor rådgiveren af hensyn til barnet kvier sig ved at stille alt for direkte spørgsmål eller måske kommer til at stille lukkede spørgsmål og lægge ord i munden på barnet for at beskytte det imod selv at skulle formulere noget, der kan være ubehageligt. Barnet kan på sin side have brug for, at den voksne tydeligt signalerer, at han eller hun både emotionelt og tematisk mestrer at være til stede i samtalen (Øvreeide, 2000, s. 37-40), og samtidig prøve at beskytte den voksne mod at komme i en pinagtig situation. En sådan omsorg fra børne- og ungerådgiveren i forbindelse med børnesamtalen kan imidlertid på langt sigt gå ud over barnets krav på retsbeskyttelse. Dette opleves tydeligvis som et dilemma af rådgiverne.

Søren fremstår med sin politibaggrund som værende på mere sikker grund: Efterforskningen er hans primære arbejdsopgave, og i den forbindelse vil han gerne tage størst muligt hensyn til barnets tryghed. Noget han i øvrigt også giver udtryk for, at han føler sig godt klædt på til med sin uddannelsesmæssige baggrund.

Det har ikke været muligt at fremskaffe tal for, hvor mange anmeldelser af mulige seksuelle overgreb, der fører til politiafhøringer og evt. senere sigtelser. Tilsvarende er det ikke muligt at sige noget om, hvor tit det er kvaliteten af børnesamtalen, der evt. fører til, at politiet ikke går videre med en sag. Ud fra informanternes udsagn er der imidlertid ikke nogen tvivl om, at der er bevidsthed om risikoen for at forstyrre eller ødelægge en efterforskning.

Kontakten til barnet og barnets tryghed i samtalen

Alle de interviewede lægger som tidligere nævnt vægt på, at barnet føler sig så trygt som muligt i forbindelse med børnesamtalen. Henze-Pedersen & Mikuta (2024) nævner, at en forudsætning for, at børn kan tale om et følsomt emne, som seksuelle overgreb er, er at samtalen foregår i en tryk ramme, både hvad angår kontekst og fysiske omgivelser.

Flere af børnene giver i undersøgelsen udtryk for, at det er vigtigt, at fagpersoner bruger tid på at etablere en relation til dem, og at det kan være svært at fortælle om personlige oplevelser med overgreb til en fremmed og i uvante rammer (Henze-Pedersen & Mikuta, 2024, s. 77). I forbindelse med underretninger om vold er der dog interessant nok også nogle af de unge, der fortæller, at det kan være nemmere at tale med en fremmed end med en, de kender: *"Måske en fremmed – men det kommer lidt an på, hvor meget ... (...) Fordi jeg synes jo godt, at det kan være svært at åbne op til nogen, jeg kender. Ligesom stå ansigt til ansigt og sige det"* (ibid., s. 50). Her er der dog grund til at bemærke, at Henze-Pedersen & Mikuta har talt med 12-17-årige, og ikke med mindre børn. Og det, at det af nogle opleves som nemmere at tale med en fremmed, ændrer ikke i sig selv ved, at der er behov for at skabe trygge rammer om samtalen.

De unge betoner desuden vigtigheden af at have en kendt voksen, som de har tillid til, med til samtalen. Alt efter hvem krænkeren er, kan det være et familiemedlem, en pædagog eller lærer (ibid., s. 77).

De unge giver endvidere udtryk for, at det er vigtigt, at den voksne – i dette tilfælde børne- og ungerådgiveren – udviser ro i samtalen og at rådgiveren giver dem en oplevelse af at blive hørt, taget seriøst og troet på (ibid., side 108). Børnene nævner bl.a. som barriere for at fortælle om overgrebene deres bekymring for, hvordan andre vil reagere på oplysningerne og frygten for negative konsekvenser af at fortælle (at den, der har begået overgrebet f.eks. vil straffe dem), ligesom de kan opleve skyldfølelse, selvbefrejdelse og skam. Her er det nærliggende også at nævne tovejstabet, hvor den unge og rådgiveren undgår at tale om seksuelle emner af misforstået hensyn til hinanden (Møhl, Giraldi & Graugaard, 2019, s. 688).

I Håndbog om Barnets lov (Social- og Boligstyrelsen, 2023) understreges det, at det er afgørende for samtalen, at barnet eller den unge oplever, *"at I [børne- og ungerådgiverne] har kendskab til og er i stand til at kontrollere de følelser, I får over for barnet eller den unge og deres reaktioner, når de fortæller deres historie. Det kan være vanskeligt i praksis, fordi fortællinger om seksuelle overgreb vækker en almenmenneskelig emotionel respons. Det er dog vigtigt, at I mestrer at*

overskue jeres egne følelsesmæssige reaktioner, så barnet eller den unge oplever tryghed i relationen og tør fortælle sin historie.” Også Øvreeide (2000, s. 37-40) understreger betydningen af, at den voksne både emotionelt og tematisk kan mestre samtalen om overgrebet.

De børn og unge, der bliver interviewet i Henze-Pedersen & Mikuta (2024, s. 87) lægger også vægt på, at det er vigtigt for dem at føle, at de har kontrol over deres egen fortælling, og at få at vide, hvad der bliver delt og med hvem, ligesom de har behov for at vide, hvad der kommer til at ske, efter de har fortalt om overgrebene.

I praksis er det imidlertid sådan, at børne- og ungerådgiveren ofte ikke kender barnet på forhånd, og at en fremskudt børnesamtale bliver planlagt med meget kort varsel, efter at underretningen er modtaget (optimalt inden for 24 timer). Da den fremskudte børnesamtale ifølge Barnets lov (2023) skal foregå uden forældrenes viden og samtykke, finder den typisk sted på barnets skole eller i daginstitutionen, hvor der bliver stillet et ledigt lokale til rådighed for samtalen. Det vil ofte være personalestuen, hvis det er i en børnehave, eller på et kontor på en skole. Rummet er sjældent særlig børnevenligt indrettet, og det bliver ofte den lærer eller pædagog, der kan tages ud af skemaet, der deltager som tryghedsperson, selvom det tilstræbes, at det skal være en kendt voksen. På den baggrund er det i praksis ofte vanskeligt at opfylde børnenes ønsker om trygge rammer og tid til opbygning af en god relation inden samtalen. Dertil kommer, at det kan være svært i forbindelse med samtalen at fortælle barnet præcis, hvad der videre kommer til at ske. For eksempel er det ikke i alle tilfælde muligt at sige, i hvilken grad politiet evt. vil blive inddraget.

Hvis der er tale om et muligt overgreb inden for familien, skal børne- og ungerådgiveren desuden tage stilling til, om barnet skal sikres. Det kan være fordi der er risiko for barnets sikkerhed, eller fordi det kan være svært for barnet at have en viden, som det skal holde skjult for forældrene, indtil der er foretaget en afhøring hos politiet eller en partshøring.

Ud af det ovenstående ses det, at det kan være svært at få barnets behov og ønsker til at passe sammen med de betingelser, der juridisk og praktisk er til stede i forbindelse med en fremskudt børnesamtale. Dette påvirker naturligt nok børne- og ungerådgivernes opfattelse af, hvordan samtalerne forløber. Dog siger Anne, der er ansat i Børnehuset og derigennem har kendskab til en stor mængde fremskudte børnesamtaler: *”Jeg er ret imponeret over den – synes jeg alligevel – kontakt, der nogle gange skabes fra dag et, og hvor meget en del børn alligevel får formidlet videre til de rådgivere, som kommer ud.”*

Rådgivernes frygt for retraumatisering af barnet

De tre børne- og ungerådgivere giver alle udtryk for en bekymring for, at traumatisere eller retraumatisere (herefter bruges ordet retraumatisere for begge dele) børnene ved at stille spørgsmål om overgreb og dermed rippe op i de overgreb, der muligvis har fundet sted. Anne kan imidlertid ikke fra sit arbejde i Børnehuset mindes, at det nogensinde har været et problem, at et barn er blevet

retraumatiseret gennem børnesamtale. Det kan altså se ud til, at bekymringen for retraumatisering, er noget, der ligger i rådgiverne, og ikke er et reelt problem.

Helene Jansen og Marianne Lau peger dog på, at et seksuelt overgreb ofte kan være karakteriseret ved sit *fravær af betydning* for barnet, som pga. manglende psykisk modenhed ikke har forstået det hændte som et overgreb. Der kan til gengæld komme reaktioner senere, når barnet forstår, at der var tale om et overgreb (Jansen & Lau, 2019, s. 954-955). I den forbindelse lægger Anne dog vægt på, at børnesamtalen ikke har karakter af en terapeutisk samtale.

Socialrådgiveres frygt for retraumatisering af barnet gennem børnesamtalen er imidlertid så velkendt et kendt problem, at det omtales i ”Håndbog om barnets lov”, hvor der står, at *”Frygten for retraumatisering bør dog overvindes, så det bliver muligt at få tilstrækkelig viden om barnets eller den unges situation og på den baggrund iværksætte støtte”* (Social- og Boligstyrelsen, 2023, s. 188). Det fremgår videre, at det er afgørende vigtigt, at børne- og ungerådgiverne er opmærksomme på og kan kontrollere egne følelsesmæssige reaktioner for at kunne skabe et trygt samtalerum med barnet. Hvis rådgiveren er bekymret for, at komme til at retraumatisere gennem sine spørgsmål, og barnet fornemmer det, kan det tænkes, at der opstår et tovejstabu, hvor begge parter så vidt muligt undgår at tale om overgrebet eller seksuelle emner i det hele taget, (Møhl, Giraldi & Graugaard, 2019, s. 688).

Der ses ikke fund i litteraturen, der viser, at børn og unge bliver retraumatiseret af at blive spurgt ind til seksuelle overgreb i børnesamtalen. Men det er vigtigt, at rådgiveren både har faglig viden om de biologiske, psykologiske og sociale tegn på seksuelle overgreb, og at han eller hun kan rumme barnets eller den unges fortælling samt er i stand til at fremstå med empati. Oplever barnet, at rådgiveren ikke er følelsesmæssigt afstemt eller bliver overrumplet af dets fortælling, er der risiko for, at barnet kan blive reaktiveret i en evt. følelse af skyld og skam (Glassow & Højbjerg, 2022, s. 356).

Sprogbrug

I forbindelse med børnesamtalen gør både rådgivere, børnehus og politi sig overvejelser om, hvilken sprogbrug, der er bedste egnet, når man skal tale med et barn om et eventuelt overgreb. Sprogbrugen har betydning både for barnets oplevelse af at blive spejlet og forstået, og for børnesamtalens anvendelighed i politiets arbejde.

Både Anne fra Børnehuset og Søren fra politiet opfordrer børne- og ungerådgiveren til at bruge barnets eget sprog og ordvalg i børnesamtalen om et muligt overgreb. Det skyldes ønsket om at få så præcist billede som muligt af, hvad der faktisk er sket, men også et ønske om at spejle barnet på en måde, der får det til føle sig trygt i samtalen. Derudover kan det bidrage til at give barnet en fornemmelse af at have kontrol over sin egen fortælling (Henze-Pedersen & Mikuta, 2024, s. 82).

Anders fortæller, at han gør sig umage for at pejle sig ind på barnets eget sprog og anvende de samme ord som barnet, mens Freja giver udtryk for, at hun nok er lidt voksen i sit sprog, men at hun i øvrigt oplever at have god kontakt ved, at hun bl.a. spejler barnet i sit kropssprog

Frejas iagttagelse peger på det faktum, at det talte sprog og ordvalget kun udgør en mindre del af kommunikationen. Når en informant giver udtryk for at føle sig utilpas ved at tale med et barn om et muligt seksuelt overgreb, indgår denne utilpashed også som en del af kommunikationen. Som Betina Lykke Bergman formulerer det: "*Rådgiver og barn kan ikke ikke-kommunikere*" (Højbjerg, 2022, s. 231). Al tale og adfærd indgår som en del af kommunikationen, og barnet vil respondere på både ordvalg, tonefald og ansigtsudtryk, både på det sagte og det usagte.

Haldor Øvreeide skriver i forbindelse med den voksnes emotionelle mestring i en børnesamtale, at det kan have afgørende betydning for kontakten med barnet, at den voksne er i kontakt med og kan overskue sine egne følelsesmæssige reaktioner. Han anbefaler ikke den voksne at forsøge at kontrollere sine følelser, men derimod at arbejde med de adfærdsmæssige udtryk, man giver sine følelser (Øvreeide, 2000, s. 35). Han skriver desuden om den tematiske mestring, der også er en forudsætning for en vellykket børnesamtale, at der i den voksnes forståelse af en sag kan indgå mange forhold og alternative muligheder, der ikke kan formidles direkte til barnet uden at forstærke dets usikkerhed eller give anledning til fantasier om lidet sandsynlige udfald af en sag. Han påpeger i den forbindelse betydningen af, at den voksne oversætter sin forståelse til et sprog, der kan give barnet et korrekt billede af situationen, samtidig med at det skaber tryghed og støtter barnet (ibid., 2000, s. 40).

Sparring

Børne- og ungerådgiverne giver udtryk for et stort behov for sparring i sager om seksuelle overgreb. Hvor Anders ikke oplever særlig god mulighed for sparring med ledelsen, men i stedet sparrer med kolleger eller Børnehuset, har Freja gode erfaringer med at sparre med både ledelse og kolleger. Hun siger dog om den kollegiale sparring, at den "vipper lidt", og at det ikke er altid, man er enig med folk om, hvad man skal gøre. Dette kan både ses som udtryk for en vis faglig usikkerhed og for, at sagerne grundlæggende er så komplekse, at der altid vil være hensyn, der trækker både den ene og den anden vej.

Mette fortæller, at de i hendes team sparrer meget med hinanden, og hun har som tidligere nævnt besluttet, at der i teamet er to rådgivere på overgrebssager. Derudover bruger de også i Mettes team at vurdere sag ud fra Bekymringsbarometret, som er et værktøj, der kan bruges, hvis der er tvivl om, hvor bekymret der er grund til at være over den adfærd, et barn eller en ung udviser (Januscentret, 2025). Alle tre informanter fortæller, at det bliver lidt tilfældigt, hvem de sparrer med, da det afhænger af, hvem der er tilgængelig på det tidspunkt, hvor behovet for sparring opstår.

Om sparring med politi og børnehus fortæller Freja, at det er tydeligt, at fagfolkene ved de to andre instanser ved rigtig meget og at det er trygt at kunne sparre med dem. Samtidig kan hun også føle

sig lidt alene, når sagen har været hos politi og børnehus, og hun selv skal samle barnet og familien op i den videre sagsbehandling.

Både Søren fra politiet og Anne fra Børnehuset gør sig overvejelser om ansvarsfordelingen mellem kommunerne og de overordnede instanser, som de selv er ansat i. De oplever begge, at der i nogle kommuner kan være en tendens til næsten pr. automatik at henvende sig for at bede om sparring i forbindelse med sager om seksuelle overgreb.

Anne oplever især, at rådgiverne ofte spørger helt konkret ind til, hvordan og hvorledes de skal gribe børnesamtalen an. Hun ser en tendens til, at nogle kommuner sparrer med Børnehuset i de fleste sager, og undrer sig over, hvor de lokale ledelser er henne i dette. Hun giver altså udtryk for, at ledelsen på nogle arbejdspladser selv burde være skarpere i deres prioritering og være i stand til at tage nogle af de sparring, der ringes ind til Børnehuset med.

Søren betoner, at det altid er Familieafsnittets beslutning, hvorvidt en sag skal anmeldes eller ej. Politiets sparring handler bl.a. om at vurdere, om en sag vil kunne ”løftes” af politiet på det foreliggende grundlag, eller om der er behov for yderligere information. Det kan være kvalificering af underretningen ved en fremskudt børnesamtale eller andre oplysninger, som politiet mangler for at kunne lave en afhøring af barnet. Københavns Vestegns politi har sendt opmærksomhedspunkter for ”den gode sparring” ud til alle kommuner i kredsen, hvor de fortæller, hvad rådgiveren bør forholde sig til forud for en sparring. Et af disse punkter drejer sig om, at rådgiveren reelt skal være i tvivl om sagen og ikke blot ringe for at kunne krydse af i arbejdspladsens procedure om altid at ringe til politiet.

Generelt siger Søren dog om politiets sparring med kommunerne, at der kommer nogle gode referater fra børnesamtalerne, og han oplever børne- og ungerådgiverne som loyale over for de aftaler, der er lavet.

Uddannelse og efteruddannelse

Generelt husker børne- og ungerådgiverne ikke, at sager om seksuelle overgreb eller seksualitet i det hele taget har fyldt på deres uddannelse. Freja kan dog huske at have lært lidt om overgreb på børn- og ungemodulet.

Socialrådgiveruddannelsen er en generalistuddannelse, hvor alle aspekter af socialrådgiverfaget skal berøres, og der er dermed ikke mulighed for at gå i dybden med de enkelte socialfaglige aspekter, medmindre de studerende selv vælger at skrive speciale om et emne. Socialrådgiveruddannelserne i Danmark har fælles studieordning med en institutionel del, som kan rumme lokale prioriteringer. Undervisning om børns seksualitet og seksuelle overgreb står ikke som et eksplicit krav i studieordningen, og der findes heller ikke et valgfag om seksuelle overgreb. I projekter med valgfrit tema, herunder bacheloropgaven, kan de studerende dog godt vælge at skrive om seksuelle overgreb

i relation til socialrådgiverens rolle. Det er altså i høj grad overladt til lokale prioriteringer og individuelle valg, hvor meget socialrådgiverstuderende på de forskellige uddannelsessteder lærer om seksuelle overgreb. Aalborg Universitet har fx et valgmodul, hvor man kan få en samlet dag på 6 lektioner med fokus på seksuelle overgreb samt børn af misbrugere. Her behandles også politiets brug af videoafhøringer (Aalborg Universitet, 2025; Privat meddelelse (2025)).

Man kan argumentere for, at alle socialrådgivere med ret stor sandsynlighed vil komme i berøring med sager om seksuelle overgreb i løbet af deres karriere. Det fremgår f.eks. af Projekt SEXUS, at 11 pct. af kvinder og 2 pct. af mænd i aldersgruppen 15-24 år svarer bekræftende på, at de har oplevet overgreb mindst én gang (Frisch et al., 2019, s. 503), og 20 pct. af de unge i 8. klasse har ifølge Ottosen & Henze-Pedersen oplevet uønskede seksuelle hændelser (Ottosen & Henze-Pedersen, 2021, s. 29). Også de rådgivere, der arbejder inden for andre områder i det socialfaglige felt kan møde sager, der har sammenhæng med seksuelle overgreb, da der kan være senfølger eller andre vanskeligheder i voksenlivet, herunder bl.a. lavt selvværd, tvangsforestillinger, problemer med krop og seksualitet, spiseforstyrrelser, stofmisbrug, selvskadende, suicidal eller seksualiseret adfærd forbundet med at have været udsat for seksuelle overgreb (Ottosen & Henze-Pedersen, 2021, s. 29).

På den anden side kan man også argumentere for, at socialrådgiverfaget er så bredt, at det må være op til den enkelte arbejdsgiver at efteruddanne rådgiverne, så de får de rette kompetencer til at kunne løse arbejdsopgaverne inden for netop det område, som rådgiveren er ansat på. Ingen af de tre børne- og ungerådgivere har imidlertid oplevelsen af at have fået ret meget efteruddannelse vedrørende seksuelle overgreb. De oplever ikke, at det er noget, der prioriteres særlig højt af ledelsen, og at det er op til dem selv at efterspørge mere viden. Anders siger, at han ikke har opfattelsen af, at arbejdsgiverne har været proaktive på området, og han husker heller ikke, at der har været nogen dialog om, at det ville være relevant eller aktuelt som en del af rådgivernes faglige udvikling.

Freja kommer specifikt ind på spørgsmålet om, hvorvidt der skal være kortevarende efteruddannelse for alle, eller om nogle få skal have en mere specialiseret efteruddannelse, og siger i den forbindelse, at det ville være dejligt for dem der fik den længere og mere specialiserede efteruddannelse, men *”men hold kæft, der bliver da også trukket et læse på dem, fordi så er det dem, der kan den her ekstra viden.”*

Søren fra politiets overgrebssektion, der selv mener, at han ”har noget i rygsækken” i kraft af sin efteruddannelse som bl.a. videoafhører med særlig uddannelse i at tale med børn, ser det som bemærkelsesværdigt, at børne- og ungerådgiverne ikke har mere formel uddannelse i at tage sig af sager om seksuelle overgreb. Han sammenligner det lidt i spøg med at skulle være kirurg uden at have modtaget undervisning i, hvordan man skærer i folk.

Uanset om rådgivernes viden om børn, seksualitet og overgreb kommer fra grunduddannelse eller efteruddannelse, er den imidlertid en nødvendig forudsætning for arbejdet i en familieafdeling. Trine Glassow og Lisbet Ravn Højbjerg skriver ”Socialt arbejde med børn, unge og familier”: *”Pointen er, at det statistisk set ikke er muligt for socialrådgivere i børn og unge-afdelingen at undgå komme i kontakt med sager, hvor der foregår overgreb, og ligeledes at berøringsangst og manglende faglig viden kan påvirke et sagsforløb i en sådan grad, at der er tale om kommunalt omsorgssvigt”* (Højbjerg, 2022, s. 344).

Opsummering og konklusion

De interviewede børne- og ungerådgivere giver alle sammen udtryk for, at de fagligt og personligt kan føle sig usikre forbindelse med børnesamtaler om seksuelle overgreb. Usikkerheden drejer sig både om kommunikationen med barnet, bekymringen for at komme til at ødelægge en evt. politietforskning og oplevelsen af manglende overblik i forbindelse med sagsgangen, hvor der skal træffes mange beslutninger under stort tidspres. De oplever alle, at usikkerheden kan føre til en vis tilfældighed i sagsgangen, hvor de ikke altid oplever at have tilstrækkelig uddannelse og adgang til sparring.

Anne og Søren, der arbejder i henholdsvis børnehus og politi, giver udtryk for, at de generelt synes, børne- og ungerådgiverne leverer et godt stykke arbejde i forhold til det videre sagsforløb og i mange tilfælde opnår god kontakt med børnene. De har dog også begge en oplevelse af, at rådgiverne kan være i tvivl om den rette fremgangsmåde i forbindelse med børnesamtalen, og at der bliver trukket meget på Børnehusets og politiets rådgivning på punkter, hvor man kunne have forventet, at Familieafsnittets ledelse selv havde ydet den fornødne rådgivning og sparring.

Børne- og ungerådgiverne fortæller, at det kan være lidt tilfældigt, om der er adgang til intern sparring og med hvem, ligesom de giver udtryk for, at det kan opleves som svært, hvis man som rådgiver er alene om børnesamtalen i forbindelse med overgrebssager.

Især Anders giver udtryk for et ønske om mere tydelige retningslinjer i forbindelse med overgrebssagerne, og han kommer desuden ind på det faktum, at der i andre typer sager skal være to børne- og ungerådgivere til stede ved en børnesamtale. Det gælder i forbindelse med udarbejdelse af børnefaglige undersøgelser og personrettede tilsyn i forbindelse med anbringelser efter Barnets lov, men er ikke noget lovkrav i forbindelse med sager om seksuelle overgreb.

Ingen af børne- og ungerådgiverne har fået en mere systematisk efteruddannelse i forbindelse med seksuelle overgreb og børns seksuelle udvikling i det hele taget. I den forbindelse kan man overveje, om det skyldes, at kommunerne ikke prioriterer netop dette sagsområde, eller om de generelt ikke er så motiverede for at tilbyde mere specialiseret efteruddannelse.

I sager om seksuelle overgreb vil der uundgåeligt være tvivl til stede, blandt andet fordi der skal træffes afgørende beslutninger om vanskelige spørgsmål på kort tid. I den forbindelse er der grund til at pege på, at det som tidligere beskrevet er professionelt at tvivle. Tvivlen kan være en positiv faktor, der kan bidrage til, at rådgiverne i samarbejde med deres kolleger når frem til de rigtige beslutninger. Til gengæld forekommer det uhensigtsmæssigt, at en stor del af den tvivl, de interviewede giver udtryk for, ikke ser ud til at dreje sig om sagernes indhold, men om værktøjer og sagsforløb. Dette, skønt det er områder, hvor det vil være muligt at gøre en målrettet indsats for, at rådgiverne ikke skal behøve at føle sig på dybt vand.

Styrker og svagheder ved undersøgelsen

Det må i sig selv betragtes som positivt, at undersøgelsen behandler et område, der hidtil har været underbelyst, hvilket bl.a. Social- og Boligstyrelsen samt en lang række organisationer som nævnt har sat fokus på i indeværende år (se s. 8-9).

Det er samtidig en svaghed, at der kun er tale om en mindre pilotundersøgelse med få og ikke repræsentativt udvalgte interviewpersoner, hvad der ikke giver mulighed for at gå tilstrækkeligt i dybden med alle de spørgsmål, der forekommer væsentlige. Emner som betydningen af socialrådgiverens køn og etnicitet bliver for eksempel slet ikke berørt i opgaven, til trods for at flere af informanterne faktisk kommer ind på dem i interviewene.

Det kan desuden ses som en svaghed ved undersøgelsen, at interviewerens personlige kendskab til interviewpersonerne, som måske af den grund i nogle tilfælde kan have modificeret deres udtalelser.

Endelig skal fraværet af udenlandske kilder nævnes som en svaghed. På grund af undersøgelsens karakter har det været relevant at tage udgangspunkt i så meget dansk litteratur som muligt, men det ville i nogle tilfælde have styrket diskussionen, hvis der var blevet inddraget artikler om tilsvarende forhold i andre lande med et socialvæsen, der nogenlunde svarer til det danske.

Perspektivering

Arbejdet med denne undersøgelse har både givet anledning til en række ønsker til videre undersøgelser samt konkrete mulige forslag til både lovgivning, undervisning og arbejdsgange i kommunernes familieafsnit.

I en mere grundig belysning af børne- og ungerådgivernes kompetencer og barrierer i forbindelse med overgrebssager vil det være nyttigt at se nærmere på, hvad rådgivernes køn og etnicitet betyder både for deres tilgang til sagerne og i relation til de berørte borgers køn og etnicitet.

Lovgivningsmæssigt bør det overvejes, om kravet om, at der skal være to børne- og ungerådgivere til stede i forbindelse med udarbejdelse af børnefaglige undersøgelser og personrettet tilsyn i anbringelsessager, også skal udstrækkes til at gælde for børnesamtaler i forbindelse med sager om seksuelle overgreb.

Hvis det udækkede behov for efteruddannelse i nogen grad skyldes en bekymring for, at medarbejdere med en mere specialiseret efteruddannelse hurtigt vil søge videre til nye stillinger, kan det måske gøre den enkelte kommune mindre motiveret for at betale uddannelsen. Derfor vil det være interessant at se nærmere på, om en tværkommunal efteruddannelsespulje kan gavne fagligheden på overgrebsområdet. Dette ville også kunne medføre en mere ensartet sagsbehandling i kommunerne.

Internt i familieafsnittene kunne det være relevant med undervisning vedrørende de personlige barrierer, rådgiverne kan opleve i forbindelse med børnesamtaler om seksuelle overgreb.

I betragtning af, at Familieafsnittenes indsats i forbindelse med seksuelle overgreb på børn i høj grad bygger på underretninger fra pædagoger, lærere og socialrådgivere på skolerne, kan der være behov for også at styrke disse gruppers viden om de biologiske, psykologiske og sociale tegn på seksuelle overgreb samt barnets seksuelle udvikling.

Som det flere steder fremgår, giver informanterne udtryk for usikkerhed i forbindelse med sagsgangen. Det giver grund til at overveje, om ledelsen bør have en vagtordning, så børne- og ungerådgivere altid kan komme til at sparre med en overordnet i akutte sager. Alternativt kan man overveje en uddelegering af ansvaret til nøglemedarbejdere, der har særlig viden om området.

Litteratur

Algren, M.H & Laursen, B. (2022). *Vold og seksuelle overgreb i Danmark 2021: Analyser baseret på Sundheds- og sygelighedsundersøgelserne 2005, 2010, 2017 og 201*. Statens Institut for Folkesundhed, SDU.

Ankestyrelsen (2023). *Kommunernes brug af børnehuse*.

Barnets Lov (2023). Downloadet 16. marts 2025 fra www.retsinformation.dk/eli/lta/2023/721.

Bergmann, B.L. (2022) Børnesamtalen – samtaler med børn og unge. I: Højbjerg L.R (red.) (2022) *Socialt arbejde med børn, unge og familier*. Hans Reitzels Forlag.

Børnekonventionen (1989). (tiltrådt af Danmark i 1991). Downloadet 16. marts 2025 fra <https://menneskeret.dk/monitorering/internationale-rapporter/menneskerettighedskonventioner/boernekonventionen>.

Forældreansvarsloven (2020). Downloadet 16. marts 2025 fra www.retsinformation.dk/eli/lta/2020/1768.

Frisch, M.; Moseholm, E.; Andersson, M.; Andresen, J.B. & Graugaard, C. (red.) (2019). *Sex i Danmark: Nøgletal fra Projekt SEXUS 2017-2018*. København: Statens Serum Institut.

Glassow, T. & Højbjerg, L.R. (2022). Socialt arbejde med børn og unge udsat for seksuelle overgreb. I: Højbjerg L.R (red.) (2022) *Socialt arbejde med børn, unge og familier*. Hans Reitzels Forlag.

Helweg-Larsen, K. (2000). *Seksuelle overgreb mod børn i Danmark. Problemets omfang og karakter vurderet ud fra litteraturstudier og en række danske datakilder*. Statens Institut for Folkesundhed.

Henze-Pedersen, S. & Mikuta, M.A. (2024): *Børn og unges erfaringer med at fortælle om vold og seksuelle overgreb. En kvalitativ undersøgelse*. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Jansen, H.A. & Lau, M (2019). Seksuelle krænkelse af børn og unge. I: Graugaard, C., Giralidi, A. & Möhl, B. (red.): *Sexologi. Faglige perspektiver på seksualitet*. København, Munksgaard.

Januscentret (2025). *Bekymringsbarometret*. Downloadet 9. maj 2025 fra <https://www.januscentret.dk/bekymringsbarometer/>

Holtug, N. *Den Store Danske: hermeneutik* i Lex på lex.dk. Hentet 4. maj 2025 fra <https://lex.dk/hermeneutik>.

Klausen, S.H. (2025); *Den Store Danske: fænomenologi* i Lex på lex.dk. Hentet 4. maj 2025 fra <https://lex.dk/f%C3%A6nomenologi>.

Møhl, B., Giraldi, A. & Graugaard, C. (2019). At arbejde klinisk-sexologisk. I: Graugaard, C., Giraldi, A. & Møhl, B. (red.): *Sexologi. Faglige perspektiver på seksualitet*. København, Munksgaard.

Oldrup, H., Christoffersen, M.N., Kristiansen, I.L., & Østergaard, S. V. (2016). *Vold og seksuelle overgreb mod børn og unge i Danmark 2016*. København: SFI - Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.

Ottosen, M.H. & Henze-Pedersen, S. (2021). *Fysisk vold og seksuelle overgreb mod børn - En vidensopsamling*. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Privat meddelelse (2025). Mailudveksling med Nissen, M.A.; Justesen, M-B. S.; Ravn, M.K. 17. marts 2025.

SISO (2014). *Den professionelle tvivl: Tegn og reaktioner på seksuelle overgreb mod børn og unge*. Odense: SISO, Kontor for børn og familie, Socialstyrelsen. Odense.

Social- og Boligstyrelsen (2020). *Senfølger af seksuelle overgreb*. Downloadet 12. marts 2025 fra www.sbst.dk/voksne/senfoelger-af-seksuelle-overgreb/om-senfoelger-af-seksuelle-overgreb.

Social- og Boligstyrelsen (2023): *Håndbog om barnets lov*.

Social- og Boligstyrelsen (2024). *Årsstatistik om de danske børnehuse. Årgang 2023*. Social- og boligstyrelsen.

Social- og Boligstyrelsen (2025). *Hvorfor lykkes vi ikke bedre med at bekæmpe vold og seksuelle overgreb mod børn? – Et fælles udfordringsbillede*.

Straffeloven (2021). Downloadet 16. marts fra www.retsinformation.dk/eli/lt/2023/721.

Sundhedsloven (2022). Downloadet 16. marts 2025 fra www.retsinformation.dk/eli/lt/2022/210. Downloadet 16.3.2025.

Zeuthen, K. (2012). Seksuelle overgreb mod børn. *Månedsskrift for læger i almen praksis* juni/juli 2012, 501-509, s. 127.

Øvreeide, H. (2000). *At tale med børn. Samtalen som redskab i børnesager*. København: Hans Reitzels Forlag.

Aalborg Universitet (2025). *AAU CURRICULA, VOLUME 2025/2026*.
<https://studieordninger.aau.dk/2025/52/5749> (downloadet 24.3.2025).

Bilag

Bilag 1a

Søgebilag 12. marts 2025

Søgebilag

Hvilke barrierer ser børne- og ungerådgiverne på myndighedsområdet i forhold til at tale med børn og unge, der har været udsat for seksuelle overgreb og har behov for støttende indsatser?

Nøgleord/Søgeord

	Søgeord 1 & synonymer	Søgeord 2 & synonymer	Søgeord 3 & synonymer	Søgeord 4 & synonymer	Søgeord 5 & synonymer
Dansk	Socialrådgiver Sagsbehandler	Seksuelle overgreb	Børn Unge	Støtte* Følelse*	
Engelsk	Social worker	Sexual abuse	Child* Teen* Adolescent	Support* Feeling* Emotion*	attitude

Databaser

Navn	Søgestreng	Antal hits
Primo	"seksuelle overgreb" AND (børn* OR ung*) "sexual abuse" OR "child sexual abuse" AND "social worker" OR "social workers" AND support	
PsycInfo	Social worker* AND "child sexual abuse" AND support* OR feeling* OR emotion*	
Google.Scholar		
Google		
Bibliotek.dk		
Forskningsdatabasen	"seksuelle overgreb" AND (børn* OR ung*)	
Sociological Abstract		

Henze-Pedersen, Sofie & Mikuta, Michella Ida: Børn og unges erfaringer med at fortælle om vold og seksuelle overgreb - en kvalitativ undersøgelse. København: VIVE 2024

KÆDESØGNING

Bilag 1b

Søgning i Scopus 12. marts 2025

Welcome to a more intuitive and efficient search experience. [See what is new](#)

Advanced query (6)

Search within: Article title, Abstract, Keywords

Search documents: child OR "young adult"

AND

Search within: Article title, Abstract, Keywords

Search documents: "sexual abuse" OR "sexual assault"

AND

Search within: Article title, Abstract, Keywords

Search documents: "social work"

AND

Search within: Article title, Abstract, Keywords

Search documents: conversation OR interview

+ Add search field

Reset Search

Save search

Set search alert

Documents Preprints Patents Secondary documents Research data

183 documents found

Analyze results

Refine search

Search within results

Filters

Year

Range Individual

from to

Author name

All Export Download Citation overview More

Show all abstracts Sort by Date (newest)

Document title	Authors	Source	Year	Citations
1 Developing quality standards for community-based online child sexual exploitation and abuse interventions	Engelmann, L., Worrich, C.A., May-Chahal, C.	Child Abuse and Neglect , 164, 107444	2025	0
Show abstract Add to your list Related documents				
2 The sexual abuse of adolescent boys in humanitarian emergencies: A qualitative study of how international humanitarian organisations are responding	Harrison, S., Chenhall, R.D., Black, K., Rashid, S.F., Vaughan, C.	Child Abuse and Neglect , 163, 107327	2025	0
Show abstract Add to your list Related documents				
3 Reprint: The Sibling Sexual Behaviour Mapping Tool (SSBMT):	King-Hill, S., Gilsenan, A.	Child Abuse and Neglect	2025	0

Bilag 1c

Søgning i Primo 12. marts 2025

SØGEKRITERIE

SKIFT

Søg efter: ☒ Søg i alt ☐ Kun med online adgang ☐ Medicinsk Bibliotek

Søgefiltre

Alle felter indeholder "sexual abuse" OR "child sexual abuse"

OG Alle felter indeholder "social worker" OR "social workers"

OG Alle felter indeholder counselling

+ TILFØJ NY LINJE

Materialetype

Alle materialetyper

Sprog

Alle sprog

Startdato:

Dag Måned Startår

Slutdato:

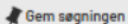
Dag Måned Slutår

Alle felter indeholder "sexual abuse" OR "child sexual abuse"

OG Alle felter indeholder "social worker" OR "social workers"

OG Alle felter indeholder counselling

☐ 0 valgt SIDE 1 1-10 af 143 Resultater

1

ARTIKEL

Professional opinions on the social service systems required for coping with and preventing child sexual abuse in Korea

Shin, Yee-Jin

Taehan Ŭisa Hyŏphoe chi, 2010-11, Vol.53 (11), p.948-951

“ In Korea, concerns over child sexual abuse have been rising recently because of the fatal consequences for victims and the fact that the incidence has continued to increase even after the...”

2

LIGNENDE UDGAVER FINDES

Sexual Crime and Prevention

Lievesley, Rebecca. editor.;Hocken, Kerensa. editor.;Elliott, Helen. editor.;Winder, Belinda. editor.;Blagden, Nicholas. editor.;Banyard, Phil. editor.

Bilag 2a

8. april 2025

Samtykkeerklæring til interview - politi

Socialrådgiver Betina Gyldenkærne skal skrive sit afsluttende speciale på Masteruddannelsen i sexologi ved Sexologisk Forskningscenter, Klinisk Institut, Aalborg Universitet. Opgavens formål er at undersøge, i hvilket omfang myndighedssocialrådgivere på familieområdet føler sig tilstrækkeligt klædt på til at tale med børn og unge om seksuelle overgreb og seksualitet i det hele taget.

Formålet med interviewet er at få en ekspert på den politifaglige dels perspektiv på, hvordan samarbejdet med børne- og ungerådgiverne opleves.

Jeg er i forbindelse med ovenstående indforstået med at deltage i et forskningsinterview. Jeg er desuden informeret om, at alle anvendte interviewdata anonymiseres.

Jeg er informeret om, at min deltagelse i forskningsprojektet er frivillig, og at jeg på et hvilket som helst tidspunkt kan udtræde af undersøgelsen.

Jeg er indforstået med, at interviewet optages på lydbånd, og at disse optagelser slettes, når forskningsprojektet er tilendebragt. Jeg har forstået, at lydoptagelser og efterfølgende transkriptioner vil blive opbevaret sikkert.

Informant navn

Betina Gyldenkærne

Bilag 2b

7. april 2025

Samtykkeerklæring til interview - primære informanter

Socialrådgiver Betina Gyldenkærne skal skrive sit afsluttende speciale på Masteruddannelsen i sexologi ved Sexologisk Forskningscenter, Klinisk Institut, Aalborg Universitet. Opgavens formål er at undersøge, i hvilket omfang myndighedssocialrådgivere på familieområdet føler sig tilstrækkeligt klædt på til at tale med børn og unge om seksuelle overgreb og seksualitet i det hele taget.

Formålet med interviewet er at få en børne- og ungerådgivers perspektiv på samtalerne med børn og unge i forbindelse med samtaler om seksuelle overgreb og seksualitet i det hele taget.

Jeg er i forbindelse med ovenstående indforstået med at deltage i et forskningsinterview. Jeg er desuden informeret om, at alle anvendte interviewdata anonymiseres.

Jeg er informeret om, at min deltagelse i forskningsprojektet er frivillig, og at jeg på et hvilket som helst tidspunkt kan udtræde af undersøgelsen.

Jeg er indforstået med, at interviewet optages på lydbånd, og at disse optagelser slettes, når forskningsprojektet er tilendebragt. Jeg har forstået, at lydoptagelser og efterfølgende transkriptioner vil blive opbevaret sikkert.

Informant navn

Betina Gyldenkærne

Bilag 2c

2. april 2025

Samtykkeerklæring til interview - Børnehuset

Socialrådgiver Betina Gyldenkærne skal skrive sit afsluttende speciale på Masteruddannelsen i sexologi ved Sexologisk Forskningscenter, Klinisk Institut, Aalborg Universitet. Opgavens formål er at undersøge, i hvilket omfang myndighedssocialrådgivere på familieområdet føler sig tilstrækkeligt klædt på til at tale med børn og unge om seksuelle overgreb og seksualitet i det hele taget.

Formålet med interviewet er at få en ekspert på den specialiserede udrednings- og behandlingsdels perspektiv på, hvordan samarbejdet med børne- og ungerådgiverne opleves.

Jeg er i forbindelse med ovenstående indforstået med at deltage i et forskningsinterview. Jeg er desuden informeret om, at alle anvendte interviewdata anonymiseres.

Jeg er informeret om, at min deltagelse i forskningsprojektet er frivillig, og at jeg på et hvilket som helst tidspunkt kan udtræde af undersøgelsen.

Jeg er indforstået med, at interviewet optages på lydbånd, og at disse optagelser slettes, når forskningsprojektet er tilendebragt. Jeg har forstået, at lydoptagelser og efterfølgende transkriptioner vil blive opbevaret sikkert.

Informant navn

Betina Gyldenkærne

Bilag 3

Spørgsmål til Børnehuset – interviewguide1

Indledende – tilladelse til at optage samtale og citere interviewede.

Indledende spørgsmål

Hvem er du, uddannelse, erfaring.

Er der speciel uddannelse for personale, der er ansat i børnehuset?

Kurser/efteruddannelse, evt. specialiseret ift. seksuelle overgreb?

Hvordan oplever du generelt samarbejdet med kommunerne?

Hvordan oplever du, at rådgiverne håndterer sager om overgreb?

Oplever du, at rådgiverne har de fornødne redskaber og viden om børns seksualitet/grænser til at håndtere sagerne?

Er der ofte stillede spørgsmål eller bekymringer i forbindelse med sparringer med rådgiverne?

Oplever du, at rådgiverne har barrierer i forhold til at tale om seksuelle ting. E det pinligt, har de ord for tingene, relevant refleksion?

Er I forpligtede til at underrette Ankestyrelsen i de tilfælde, hvor kommuner ikke følger jeres anbefalinger.

Hvis ja, hvordan er det så reguleret i lovgivning (BL/bekendtgørelse/cirkulære)?

Hvor mange sager underretter I Ankestyrelsen om?

Har du fornemmelse for, om tallet har ændret sig i forbindelse med implementeringen af Barnets Lov

Bilag 4

Spørgsmål til politi – interviewguide 2

Indledende – tilladelse til at optage samtale og citere interviewede.

Indledende spørgsmål

Hvem er du, uddannelse, erfaring?

Er der speciel uddannelse for personale, der er ansat i politiet?

Kurser/efteruddannelse, evt. specialiseret ift. seksuelle overgreb?

Hvordan oplever du generelt samarbejdet med kommunerne?

Hvordan oplever du, at rådgiverne håndterer sager om overgreb?

Oplever du, at rådgiverne har de fornødne redskaber og viden om børns seksualitet/grænser til at håndtere sagerne?

Er der ofte stillede spørgsmål eller bekymringer i forbindelse med sparringer med rådgiverne?

Oplever du, at rådgiverne har barrierer i forhold til at tale om seksuelle ting. Er det pinligt, har de ord for tingene, relevant refleksion?

Bilag 5

Interviewspørgsmål til børne- og ungerådgivere – interviewguide 3

Køn, alder, erfaring (både som rådgiver og specifikt på børn- og ungeområdet)

Funktion på arbejdspladsen

Hvor tit har du haft på sager om seksuelle overgreb i dit arbejde?

Har I på din arbejdsplads en faglig dialog om seksuelle overgreb, og hvordan man skal handle?

Kan du få den sparring, du har brug for?

Har du nogensinde været bange for at ødelægge en evt. politiefterforskning ved at tale med et barn om et muligt overgreb?

Hvordan oplever du den faglige kommunikation med Børnehuset og politiet?

Oplever du at have et sprog for at tale med børnene om seksualitet?

Hvordan har du det med at bruge barnets sprog?

Har I retningslinjer for opsporing og behandling af seksuelle overgreb på dit arbejde?

Hvilke tanker gør du dig om at tale med børn om seksuelle overgreb og seksualitet i det hele taget?

Føler du dig rustet til at tale med børn om seksuelle overgreb eller seksuelle emner i det hele taget?

Hvilken betydning tror, du kultur og etnicitet kan have for, hvor nemt eller svært det er at tale med et barn om seksuelle overgreb?

Oplever du at have tilstrækkelig faglig viden om tegn på seksuelle overgreb?

Opsøger du selv viden på området?

Mener du, det kan være rådgiverens opgave at tage spørgsmålet om seksuelle overgreb op over for et barn, hvor der ikke allerede foreligger en underretning om netop det?

Har du i din uddannelse eller efteruddannelse lært om seksuelle overgreb på børn?